

КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА
СУМСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС № 16
ІМЕНІ ОЛЕКСІЯ БРАТУШКИ ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА
І-ІІІ СТУПЕНІВ – ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

40020, Сумська обл., місто Суми, вулиця Родини Янових, будинок 12 тел 615-115
e-mail: nvk16-sumy@ukr.net
ЄДРПОУ Код 21102348

Схвалено на засіданні
педагогічної ради
(протокол №11 від 31.08.2023 р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом КУ СНВК № 16 СМР від
31.08.2023 р. №141-ОД

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА на 2023-2024 навчальний рік

КОМУНАЛЬНОЇ УСТАНОВИ
СУМСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО – ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС
№16 ІМЕНІ ОЛЕКСІЯ БРАТУШКИ
«ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ –
ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»
СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ЗМІСТ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА (ШКІЛЬНОГО ПІДРОЗДІЛУ)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	3
2. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ.....	13
3. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ.....	14
4. ОПИС ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНИМИ ГАЛУЗЯМИ.....	15
5. ПЕРЕЛІК ТИПОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ, НАВЧАЛЬНИХ ТА МОДЕЛЬНИХ ПРОГРАМ.....	23
6. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	34
7. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ.....	36
ДОДАТКИ 1-12.....	40

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА (ДОШКІЛЬНОГО ПІДРОЗДІЛУ)

ВСТУП.....	52
1. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВАНТАЖЕННЯ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВИХОВАНЦІВ.....	58
2. ПЕРЕЛІК, ЗМІСТ, ТРИВАЛІСТЬ І ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОСВІТНІХ ЛІНІЙ, ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ ЇХ ВИВЧЕННЯ.....	63
3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	71
4. ОПИС ТА СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	75
5. ІНСТРУМЕНТИ ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	79

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА (ШКІЛЬНОГО ПІДРОЗДІЛУ)

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітня програма - це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти результатів навчання.

Освітня програма розроблена закладом загальної середньої освіти на основі державних освітніх стандартів і зразків освітніх навчальних програм, курсів, дисциплін. Педагогічний колектив керується вимогами нормативної бази, що визначає обов'язковий мінімум змісту та вимоги до рівня підготовки учнів за відповідною освітньою програмою на 2023/2024 навчальний рік.

Структурно освітня програма закладу є наскрізною, розробленою для декількох рівнів освіти (початкової, базової та старшої загальної середньої освіти). Програма кожного рівня навчання у спрощеному вигляді являє собою сукупність предметних основних і додаткових освітніх програм, а також опис технологій їхньої реалізації. Таким чином, вона визначає єдність взаємопов'язаних основних і додаткових освітніх програм і відповідних їм освітніх технологій, що визначають зміст освіти, спрямованих на досягнення прогнозованого результату діяльності закладу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів.

Освітня програма спрямована на всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві.

Освітня програма передбачає:

- забезпечення повноти, систематичності та усвідомленості знань, їх міцності та дієвості, що виражається в свідомому оперуванні ними, у здатності мобілізувати попередні знання для отримання нових, а також сформованість

найважливіших як спеціальних, так і загально-навчальних умінь і навичок;

- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини, розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей дітей.

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації у закладі єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової та базової середньої освіти.

Нормативно-правова база:

стаття 53 Конституції України.

Закон України «Про освіту».

Закон України «Про повну загальну середню освіту».

Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».

Державний стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №87 від 21.02.2018 (із змінами внесеними згідно з Постановами КМ України № 688 від 24.07.2019 № 898 від 30.09.2020).

Державний стандарт базової і повної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392.

Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти».

Постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні».

Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 року № 957 «Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти».

Розпорядження Кабінету Міністрів №988 від 14.12.2016 року «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року».

Розпорядження Кабінету Міністрів від 13 грудня 2017 р. № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016. № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160).

Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 8 вересня 2020 року №1115, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 за № 941/35224.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.08.2018 № 923 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу у Новій українській школі».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813 « Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.03.2018 № 283 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22 Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О.Я. 1-2 клас.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22 Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3- 4 клас.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 №814 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 25 червня 2018 р. «Про затвердження Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти» (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 24 липня 2018 р. № 865/32317).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.03.2021 р. № 268 «Про деякі питання про переведення учнів на наступний рік навчання».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.03.2018 № 283 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 року № 1222 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», (зі змінами, внесеними згідно з наказом МОН №1009 від 19 серпня 2016 року).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 №289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517 (зі змінами).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 №367 «Порядок зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти». Санітарний регламенту для закладів загальної середньої освіти затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 25.09.2020 №2205, № 1111/35394, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.11.2020

Концепція профільного навчання в старшій школі, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.09.2009 № 854 «Про затвердження нової редакції профільного навчання у старшій школі».

Лист Міністерства освіти і науки України № 1/9-190 від 02.04.2018 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи».

Лист Міністерства освіти і науки України від 18.05.2018 № 1/9-322 «Роз'яснення щодо порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах в умовах повної або часткової інтеграції різних освітніх галузей, можливість якої передбачена Державним стандартом початкової освіти».

Лист Міністерства освіти і науки України від 01 лютого 2018 р. № 1/9-74 «Щодо застосування державної мови».

Лист Міністерства освіти і науки України від 17 вересня 2019 р. № 1/9-581 «Про застосування державної мови в освітньому процесі».

Лист Міністерства освіти і науки України від 10.04.2020 № 1/9-205 «Щодо зміни назви навчального предмета».

Лист Міністерства освіти і науки України від 18.05.2012 №1\9 -384 «Про організацію інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах».

Лист Міністерства освіти і науки України від 02.10.2020 №1/9-609 «Щодо організації дистанційного навчання».

Лист Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 №1/12186-23 «Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти».

Методичні рекомендації щодо викладання предметів 2023/2024 навчальному році.

Статут закладу загальної середньої освіти.

Стратегія розвитку.

За статутом Комунальна установа Сумський навчально-виховний комплекс № 16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради – є навчальним закладом комбінованого типу, який забезпечує реалізацію права громадян на здобуття дошкільної та повної загальної середньої освіти.

Режим роботи освітнього закладу: п'ятиденний.

Мова навчання – українська.

Змінність навчання – I зміна – 1-10 класи, початок занять о 8.00.

У 2023/2024 навчальному році буде функціонувати ГПД – 1 інклюзивна група (30 учнів з них 6 учнів з ООП).

Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України №1/7322-22 від 30.06.2022 року 2023/2024 навчальний рік розпочинається у День знань - 1 вересня 2023 року. Освітній процес триватиме до 28 червня 2024 року.

Форма навчання денна, індивідуальна (сімейна (домашня), педагогічний патронаж), інклюзивна. У військовий час та неможливості відвідування закладу здобувачами освіти в освітній процес впроваджуються технології дистанційного навчання з використанням освітніх платформ Microsoft Teams, Google Classroom, Google Meet.

Мережа закладу та орієнтовний контингент здобувачів освіти на 2023/2024 навчальний рік:

- мережа класів школи I ступеня та орієнтовний контингент здобувачів освіти становить 8 класів: 1-х класів – 1 (17 чоловік), 2-х класів – 2 (27 чоловік), 3-х класів – 2 (35 чоловік), 4-х класів - 3 (47 чоловік).

- мережа класів школи II ступеня та орієнтовний контингент здобувачів освіти становить 9 класів: 5-х класів – 2 (41 чоловік), 6-х класів – 2 (42 чоловіки), 7-х класів – 2 (47 чоловік), 8-х класів – 2 (33 чоловіки), 9-х класів – 1 (25 чоловік).

- мережа класів школи III ступеня та орієнтовний контингент здобувачів освіти становить 1 клас: 10-х класів – 1 (24 чоловіки).

Ліцензований обсяг закладу – 480 здобувачів освіти, з них 390 учнів шкільного підрозділу 1-11 класів.

Тривалість уроків у закладі становить: у 1 класах – 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин, у 5-11 класах – 45 хвилин, перерви між уроками такі, що передбачені Санітарним регламентом.

Згідно з Законом України «Про повну загальну середню освіту», навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, основної і старшої школи.

Державна підсумкова атестація учнів 4, 9 класів здійснюється у відповідності до наказу Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 року № 1369 «Про затвердження порядку проведення державної підсумкової атестації», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 2 січня 2019 року за № 8/32979.

У закладі відповідно Концепції профільного навчання в старшій школі, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.09.2009 №854 «Про затвердження нової редакції профільного навчання у старшій школі» здійснюється профільне навчання за технологічним профілем.

Клас	Напрямок	Предмет
10-А	Технологічний	Технологія

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями, які реалізуються наступними предметами:

- для 1-4 класів:

Навчальні предмети /інтегровані курси
Українська мова
Іноземна мова
Математика
Я досліджую світ
Дизайн і технології
Інформатика
Мистецтво
Фізична культура

- для 5 класів:

Освітня галузь	Предмети якими реалізується
Мовно-літературна	Українська мова
	Українська література
	Зарубіжна література
	Англійська мова
	Німецька мова
Математична	Математика
Природнича	Інтегрований курс «Природничі науки»
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»
	Етика
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянська освіта

Інформатична	Інформатика
Технологічна	Технології
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»
Фізична культура	Фізична культура

- для 6 класів:

Освітня галузь	Предмети якими реалізуються
Мовно-літературна	Українська мова
	Українська література
	Зарубіжна література
	Англійська мова
	Німецька мова
Математична	Математика
Природнича	Інтегрований курс «Природничі науки»
	Географія
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»
	Етика
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянська освіта
Інформатична	Інформатика
Технологічна	Технології
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»
Фізична культура	Фізична культура

- для 7-10 класів:

Освітні галузі	Предмети, якими реалізуються
Мови і літератури	Українська мова
	Українська література
	Іноземна мова
	Зарубіжна література
Суспільствознавство	Історія України
	Всесвітня історія
	Основи правознавства
Мистецтво	Музичне мистецтво
	Образотворче мистецтво
	Мистецтво
Математика	Математика
	Алгебра
	Геометрія

Природознавство	Природознавство
	Біологія
	Географія
	Фізика
	Хімія
Технології	Трудове навчання, технології
	Інформатика
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я
	Фізична культура, Захист України

До навчального плану входять інваріантна та варіативна складові частини змісту повної загальної середньої освіти. В інваріантній складовій частині визначено необхідну кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі, враховуючи вимоги додержання Державного стандарту загальної середньої освіти.

Варіативна складова навчального плану сформована відповідно до типу освітнього закладу, запитів здобувачів освіти, якісного складу педагогічних кадрів, навчально – методичного та матеріально – технічного забезпечення.

Враховуючи індивідуальні освітні потреби здобувачів освіти, рішенням педагогічної ради (протокол № 1 від 31.08.2023 року) конкретизовано варіативну складову навчального плану, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової.

Години корекційні-розвиткової роботи:

Клас	Предмет	Кількість годин
2-Б	Корекція розвитку	3
	Ритміка	2
	Розвиток мовлення	5
4-В	Корекція розвитку	3
	Ритміка	2
	Розвиток мовлення	5

Додаткові години варіативної складової розподіляються на:

- поглиблене вивчення предметів:

Клас	Предмет	Кількість годин
1-А	Я досліджую світ	4
2-А	Я досліджую світ	4
3-А	Я досліджую світ	4
3-Б	Я досліджую світ	4
4-А	Я досліджую світ	4
4-Б	Я досліджую світ	4
4-В	Трудове навчання (технологічна галузь)	2
5-А, 5-Б, 6-А, 6-Б	Німецька мова	2
10-А	Математика	2

- на впровадження курсів за вибором та факультативів:

Клас	Предмет	Кількість годин
7-А,7-Б	Українознавство	по 1 год.
7-А,7-Б	Соціально-емоційне і етичне навчання: формування й розвиток м'яких навичок, стійкості, уваги та подолання травми	по 1 год.
8-А, 8-Б	Українознавство	по 1 год.
8-А, 8-Б	Офісні інформаційні технології	по 1 год.
8-А, 8-Б	Синтаксис простого та простого ускладненого речення	по 0,5 год.
9-А	Українознавство	по 1 год.
10-А	Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДУ	по 1 год.

- на індивідуальні заняття:

Клас	Предмет	Кількість годин
2-Б	Українська мова та літературне читання	1
4-В	Математика	1
7-А,Б	Українська мова	0,5
7-А,Б	Алгебра	0,5
8-А, 8-Б	Алгебра	0,5
8-А, 8-Б	Англійська мова	0,5
9-А	Українська мова	0,5
9-А	Алгебра	0,5
10-А	Українська мова	0,5
10-А	Історія України	0,5
10-А	Біологія	0,5
10-А	Алгебра	0,5

При розподілі годин варіативної складової навчального плану враховано, що гранично допустиме навантаження вираховується на одного учня.

У 7 класах викладатимуться окремі курси «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

У межах галузі «Громадянська та історична» у 5-му класі вивчатиметься курс «Вступ до історії України та громадянська освіта».

У межах галузі «Громадянська та історична» у 6-му класі вивчатиметься інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

З метою формування і розвитку в здобувачів освіти комплексу ключових, міжпредметних і предметних компетентностей у процесі опанування художніх цінностей та способів художньої діяльності шляхом здобуття власного естетичного досвіду в 8-9 класах викладається «Мистецтво».

У 2023/2024 навчальному році визначено порядок викладання предметів інваріантної та варіативної складових, на які виділено не цілу (дробову: 0,5; 1,5; 2,5 тощо) кількість годин.

Розподіл годин на предмети, що мають неповну кількість годин з потижневим чередуванням:

Класи	Предмет	К-ть годин	I, III тиждень	II, IV тиждень
7-А, 7-Б	Українська мова	2,5	2 год.	3 год.
7-А, 7-Б,	Хімія	1,5	1 год.	2 год.
8-А, 8-Б, 9-А, 10-А	Історія України	1,5	1 год.	2 год.
9-А	Географія	1,5	1 год.	2 год.
10-А	Захист України	1,5	1 год.	2 год.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах» зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517 (зі змінами) в закладі запроваджується поділ класів на групи з інформатики.

Обсяг домашніх завдань визначається згідно з Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом МОЗ України від 25 вересня 2020 року №2205.

Вивчення навчальних предметів та предметів варіативної складової навчального плану у 1-10 класах у 2023/2024 навчальному році здійснюється за програмами, підручниками та навчальними посібниками, рекомендованими для використання у закладах загальної середньої освіти, які мають гриф Міністерства освіти і науки України.

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється:

- 1-4 класи відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти».

- 5-6 класи відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 №289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти».

- 7-10 класи відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 року № 1222 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», (зі змінами, внесеними згідно з наказом МОН №1009 від 19 серпня 2016 року).

РОЗДІЛ II. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Навчання за освітньою програмою *базової середньої освіти* можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти

цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Профільну середню освіту можуть здобувати особи, які завершили здобуття базової середньої освіти. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття повної загальної середньої освіти за інших умов.

РОЗДІЛ III. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти на 2023/2024 навчальний рік становить:

- для учнів 1-х класів-805годин/навчальний рік;
- для учнів 2-х класів-875годин/навчальний рік;
- для учнів 3-х класів- 910годин/навчальний рік;
- для учнів 4-х класів- 910годин/навчальний рік;
- для учнів 5-х класів-1085годин/навчальний рік;
- для учнів 6-х класів-1155годин/навчальний рік;
- для учнів 7-х класів-1172,5годин/навчальний рік;
- для учнів 8-х класів-1207,5годин/навчальний рік,
- для учнів 9-х класів-1260годин/навчальний рік;
- для учнів 10-х класів -1330год/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані для учнів 1-4-х класів (додаток 1, 2, 3, 4, 5, 6), для 5-6 класів (додаток 7,8), 7-8 класів (додаток 9, 10), для 9 класу (додаток 11), для 10 класу (додаток 12).

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження, що передбачено Постановами Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688, від 23.11.2011 № 1392, від 30 вересня 2020 р. № 898.

Перелік навчальних предметів/інтегрованих курсів для 1-4-х класів НУШ:

Українська мова, іноземна мова, математика, я досліджую світ, дизайн і технології, інформатика, мистецтво, фізична культура.

Перелік освітніх галузей для 2-Б,4-В спеціальних класів:

Мовно-літературна, математична, природнича. Соціальна і здоров'язбережувальна. Громадянська та історична, технологічна, інформативна, мистецька, фізкультурна.

Перелік освітніх галузей 5-6 клаів НУШ:

Мовно-літературна, математична, природнича, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична, технологічна, інформативна, мистецька, фізична культура.

Перелік освітніх галузей для школи II ступеня:

Мови і літератури, суспільствознавство, мистецтво, математика, природознавство, технології, здоров'я і фізична культура

Перелік освітніх галузей для школи III ступеня:

Мови і літератури, суспільствознавство, мистецтво, математика, природознавство, технології, здоров'я і фізична культура.

РОЗДІЛ IV. ОПИС ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ

Загальні вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе та навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну

діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основ цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування умінь і навичок, необхідних для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність у житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних із різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (гімназії, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовляють формування ставлення до них.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння. як читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Вимоги до обов'язкових результатів

навчання та компетентностей здобувачів освіти за освітніми галузями конкретизовано в Державних стандартах.

Ключові компетентності

Результати навчання здобувачів освіти повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістовно-інформаційних, операційно і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою (і рідною - у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання та розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати та перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух (за допомогою американської дактильної абетки), зміст автентичних текстів; читати та розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно (за допомогою дактильної абетки), письмово, за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови (української жестової мови) та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії (у тому числі альтернативні засоби спілкування) відповідно до різних потреб.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, жестівники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати та досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p>

		Навчальні ресурси: розв'язання математичних задач, зокрема таких, що моделюють реальні життєві ситуації.
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: (самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища та процеси; користуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови наук, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей у сучасних інформаційних технологіях. Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: (самостійно та за допомогою) структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язання математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: (самостійно та за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь;

		зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.
7	Ініціативність підприємливість	і Уміння: (самостійно та за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії практичності, ефективності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).
8	Соціальна громадянська компетентності	і Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; повага до прав людини. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.
9	Обізнаність самовираження сфері культури	і Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог (в тому числі за допомогою української жестової мови, альтернативних засобів спілкування), національні та культурні

		<p>особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування та взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) аналізувати та оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні та соціальні наслідки рішень.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ошадне, бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лінії є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: *організацію навчального середовища* – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі *предмети* – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються над предметні, міжкласові та загально гімназійні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежність від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне</p>

	<p>життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Очікуванні результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти I ступеня (затверджені наказами МОН України від 12.08.202 року № 743-22), II ступеня (затверджені наказами МОН України від 03.08.2022 № 698, від 07.06.2017 № 804) та III ступеня (затверджені наказами МОН України від 03.08.2022 № 698, від 23.10.2017 № 1407).

РОЗДІЛ V. ПЕРЕЛІК ТИПОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ, НАВЧАЛЬНИХ ТА МОДЕЛЬНИХ ПРОГРАМ

Навчальний план на 2023/2024 навчальний рік складений за Типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти, затвердженими Міністерством освіти і науки України.

Таблиця до освітньої програми	Класи	Типова освітня програма	Примітка
Таблиця 1	1-А, 2-А	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О.Я. 1-2 клас, наказ МОН України від 12.08.2022 року № 743-22;	з 5-денним режимом занять, з навчанням українською мовою
Таблиця 1	3-А,	Типова освітня програма,	з 5-денним режимом

	3-Б, 4-А, 4-Б	розроблена під керівництвом Савченко О.Я. 3-4 клас, наказ МОН України від 12.08.2022 року № 743-22;	занять, з навчанням українською мовою
Таблиця 9	2-Б	Державний стандарт початкової освіти, затверджений Постановою кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 № 87 (додаток 2 до Державного Стандарту), наказу МОН України від 26.07.2018 №814 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами»;	з 5-денним режимом занять, з навчанням українською мовою
Таблиця 5	4-В	Державний стандарт початкової освіти, затверджений Постановою кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 № 87 (додаток 2 до Державного Стандарту), наказу МОН України від 26.07.2018 №814 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами»;	з 5-денним режимом занять, з навчанням українською мовою
Додаток 3	5-А, 5-Б, 6-А, 6-Б	Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235;	з 5-денним режимом занять, з навчанням українською мовою
Таблиця 10	7-А 7-Б 8-А, 8-Б 9-А	Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405;	з 5-денним режимом занять, з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов
Таблиця 2	10-А	Типова освітня програма закладів	з 5-денним режимом

	загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408	занять, з українською мовою навчання, технологічний профіль
--	--	---

**Перелік
програм 1-2 класи НУШ
(затвердженої Колегією МОН України від 23.02.2018 року
наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22)**

Навчальна програма	автор (и)
Типова освітня програма для 1-2 класів для закладів загальної середньої освіти	О.Я. Савченко

**Перелік
програм 3-4 класи НУШ
(затвердженої Колегією МОН України від 23.02.2018 року
наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22)**

Навчальна програма	автор (и)
Типова освітня програма для 3-4 класів для закладів загальної середньої освіти	О.Я. Савченко

**Перелік
програм для спеціальних 1-4 класи НУШ**

Навчальна програма	автор (и)
Іноземна мова (англійська), 1-4 класи.	Укладач: Шапочка К.А.
Інформатика, «Сходинки до інформатики», 2-4 класи.	Укладачі: Прохоренко Л.І., Мельнікова Л.О., Рябіченко О.І., 2014 р.
Літературне читання, 1-4 класи.	Укладачі: Омельченко І.М., Марчук Т.Ф.
Математика, підготовчий, 1-4 класи.	Укладач: Прохоренко Л.І., 2014 р.
Муичне мистецтво, підготовчий, 1-4 класи.	Укладачі: Квітка Н.О., Куксін В.М.
Образотворче мистецтво, підготовчий, 1-4 класи.	Навчальна програма з образотворчого мистецтва для дітей із затримкою психічного розвитку підготовчий, 1-4 класи

	загальноосвітніх навчальних закладів інтенсивної педагогічної корекції.
Трудове навчання, підготовчий, 1-4 класи.	Укладачі: Бугло І.О., Макаренко Л.О. Мельнікова Л.О., Лапін А.В., 2014 р.
Українська мова, підготовчий, 1-4 класи.	Укладач: Шевчук Л.І.
Фізична культура, підготовчий, 1-4 класи.	Укладачі: Шеремет Б.Г., Сак Т.В., Сокова Г.Б., Маматова З.Р., Мельниченко М.В., 2014 р.
Я у світі, 3-4 клас.	Укладач: Логвінова І.П., 2014 р.

**Перелік
модельних програм 5 - 6 класи НУШ
(затвержені наказом МОН України від 12.07.2021 №795)**

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	назва	автор (и)
Мовно-літературна	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.
	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова Т.Б., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Сліжук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.
	«Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О.М., Мецевко- Бекерська Л.В., Рудницька Н.П., Туряниця В.Г., Ковальова Л.Л., Орлова О.В., Юлдашева Л.П., Лебідь Д.О.

	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В.Г., Шаленко О.П., Сотнікова С.І., коваленко О.Я., Коропецька І.Б., Якоб О.М., Самойлюкевич І.М., Добра О.М., Кіор Т.М.
	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В.Г., Шаленко О.П.
Математична	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.
Природнича	Модельна навчальна програма «Природничі науки. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Заскіна Т.М., Білик Ж.Р., Лашевська Г.А., Яценко В.С.
Соціальна та здоров'язбережувальна	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Гущина Н.І., Василяшко І.П.
	Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Мелешко Т.В., Желіба О.В., Бакка Т.В. Ашортія Є.Д. Козіна Л.,Є.
Громадянська та історична	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Щупак І.Я., Майорський В.В., Піскарьова І.О.,
Інформатична	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.
Технологічна	Модельна навчальна програма	Ходзицька І.Ю.,

	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.
Мистецька	Моделна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Масол Л.М., Просіна О.В.
Фізична культура	Моделна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Дервянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М

**Перелік програм
для вивчення предметів інваріантної складової навчального плану
(7-9 клас)**

№ з/п	Клас	Назва програми	Автор	Коли і ким надано гриф
1.	7-9	Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання	Авторський колектив Шелехова Г. Т., Голуб Н. Б., Глазова О. П.	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
2.	7-9	Українська література Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Авторський колектив Мовчан Р.В., Івасюк О.М., Кавун Л.І.	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
3.	7-9	Зарубіжна література Навчальна програма для	Авторський колектив Ніколенко О.М., Таранік-Ткачук К.В., Фоміна С.П.	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698

		загальноосвітніх навчальних закладів		
4.	7-9	Історія України. Всесвітня історія. 7-9 кл. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Авторський колектив Пометун О.І., Атамась О.В., Мудрий М.М.	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
5.	7-9	Математика. 7-9 кл. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Авторський колектив М. І. Бурда, Ю. І. Мальований	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
6.	7-9	Іноземні мови 7-9 кл. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів		Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
7.	7-9	Інформатика. 7-9 кл. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Авторський колектив Жалдак М.І., Горошко Ю.В., Завадський І.О.	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
8.	7-9	Мистецтво. 7-9 кл. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Авторський колектив Масол Л., Коваленко О., Гайдамака О.	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804
9.	9	Правознавство (практичний курс) Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних	Авторський колектив Ремех Т., Муза О., Євтушенко Р.	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698

		закладів		
10.	7-9	Біологія. 7-9кл. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів		Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
11.	7-8	Фізика.7-9кл. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	О. І. Ляшенко, В. Г. Бар'яхтар	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
12.	7-8	Географія. 7-9кл. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Я. Б. Олійник, Р.В.Гладковський, Л. М. Даценко.	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
13.	7-9	Хімія.7-9 кл. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Величко Л.П., Дубовик О.А., Бобкова О.С., Баланенко В.В., Пугач С.В., Рогожнікова О.В.	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
14.	7-9	Основи здоров'я. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Укладачі програми: Бойченко Т.С.; Воронцова Т.В.; Москаленко О.Л.; Дерев'янка В.В.; Пономаренко В.С.; Поліщук Н.М.; Фіцайло С.С.	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
15.	7-9	Фізична культура. Навчальна програма з фізичної культури для 7-9-х класів для загальноосвітніх навчальних закладів	Авторський колектив: Тимчик М.В., Алексейчук Є.Ю., Дерев'янка В.В. та інші	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
16.	7-9	Трудове навчання	В.К. Сидоренко	Наказ МОН

	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів.	та інші	України від 07.06.2017 № 804
--	--	---------	------------------------------

**Перелік навчальних програм для 10 - ого класу
(затверджено наказами МОН України від 23.10.2017 № 1407 та
від 24.11.2017 № 1539 та від 03 серпня 2022 № 698)**

№з/п	Назва навчальної програми	Автор	Коли і ким надано гриф
1.	Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. 10 клас. Рівень стандарту	Авторський колектив: Голуб Н.Б., Котусенко О.Ю., Горошкіна О.М., Новосолова В.І., Романенко Ю.О., Кондесюк Т.В., Король О.М., Тарасенко О.О., Сергєєва Н.В. Ткачова Г.В.	Наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017 р.
2.	Українська література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10 клас. Рівень стандарту	Авторський колектив: Мовчан Р.В., Молочко С.Р., Дроздовський Д.І., Коваленко Л.Т. Фасоля А.М. Цимбалюк В.І.	Наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017 р.
3.	Зарубіжна література 10 клас. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти		Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
4.	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізм шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10 класи		Наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017 р.

5.	Історія України. Всесвітня історія.7-10 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти.		Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
6.	Навчальна програма з математики (алгебра і початки аналізу та геометрія) для учнів 10 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту		Наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017 р.
7.	Біологія і екологія 10 класи Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти		Наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017 р.
8.	Географія 10 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти		Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
9.	Фізика. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів	Авторський колектив під керівництвом Локтева В.М.	Наказ МОН України від 24.11.2017 № 1539
10.	Астрономія. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів	Авторський колектив під керівництвом Яцківа Я.Я.	Наказ МОН України від 24.11.2017 № 1539
11.	Хімія 10 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти	Укладачі: Дубовик О.А.(голова робочої групи), Бобкова О.С., Вороненко Т.І., Глазунов М.М., Іваха Т.С., Рогожнікова О.В.	Наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017 р.
12.	Фізична культура 10 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти	Робоча група: Боляк Андрій, Гладковський Роман, Глоба Марія, Деревянко Вікторія, Дикий Олег, Коломієць Галина, Ребрін Анатолій	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698

13.	Захист України 10 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
14.	Інформатика Навчальна програма вибірково-обов'язкового предмету для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.Рівень стандарту.	Наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017 р.

Перелік програм
для вивчення предметів варіативної складової навчального плану
(7-9, 10 клас)

<i>Клас</i>	<i>Предмет</i>	<i>Кількість годин</i>	<i>Програма</i>
7-А, 7-Б	Українознавство	по 1 год.	Програма курсу за вибором «Українознавство», (автори-укладачі А. Ціпка, Т. Бойко, С. Бойко, О. Газізова), Лист МОН від 10.08.2020 № 1/11-5310;
7-А, 7-Б	Соціально-емоційне і етичне навчання: формування й розвиток м'яких навичок, стійкості, уваги та подолання травми	по 1 год.	Програма курсу за вибором «Соціально-емоційне і етичне навчання: формування й розвиток м'яких навичок, стійкості, уваги та подолання травми», (автори Елькін О., Дрожжина Т., Журба К., Марущенко О., Масалітіна О.), Лист ДНУ ІМЗО від 02.01.2023 № 21/10-5;
8-А, 8-Б	Українознавство	по 1 год.	Програма курсу за вибором «Українознавство», (автори-укладачі А. Ціпка, Т. Бойко, С. Бойко, О. Газізова), Лист МОН від 10.08.2020 № 1/11-5310;
8-А, 8-Б	Офісні інформаційні технології	по 1 год.	Програма курсу за вибором «Офісні інформаційні технології», (автори Потієнко В.О., Гогерчак Г.І.), Лист ІМЗО від 07.08.2019 № 22.1/12-Г- 595;
8-А, 8-Б	Синтаксис простого та	по 0,5 год.	Програма факультативного курсу «Синтаксис простого та простого

	простого ускладненого речення		ускладненого речення», (автор Гнаткович Т.Д.), Лист ІМЗО від 07.07.2019 № 22.1/12-Г-551;
9-А	Українознавство	по 1 год.	Програма курсу за вибором «Українознавство», (автори-укладачі А. Ціпко, Т. Бойко, С. Бойко, О. Газізова), Лист МОН від 10.08.2020 № 1/11-5310;
10-А	Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДУ	по 1 год.	Програма навчального курсу «Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДУ», (автори Воронцова Т. В., Оржеховська В. М., Пономаренко В. С), Лист ІМЗО від 15.09.2020 № 22.1/12Г-775;

**Перелік програм для проведення корекційно - розвиткової роботи
(2-Б, 4-В класів)**

№з/п	Назва програми	Автор (и)
1.	«Корекція розвитку» (корекція когнітивного розвитку), підготовчий, 1-4	Автори: Сак Т.В., Прохоренко Л.І., 2018 р.
2.	«Корекція розвитку» (корекція особистісного розвитку), підготовчий, 1-4 класи.	Автори: Логвінова І.П., Кучеренко Ю.О., 2016 р.
3.	«Ритміка», підготовчий, 1-4 класи.	Автори: Бабяк О.О., 2018 р.
4.	«Розвиток мовлення», 1-4 класи.	Автори: Омельченко І.М., Федорович Л.О., 2018 р.

РОЗДІЛ VI. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб. Відповідно до листа МОН України від 20.08.2019 № 79-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти» та статті 9 Закону України «Про освіту» загальна середня освіта може бути організована за такими формами: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж).

У 2023/2024 навчальному році у нашому закладі організована інституційна (денна) форма навчання. За потреби заклад освіти може

організувати інклюзивне навчання, індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08.04.2016) клас може ділитися на групи під час вивчення інформатики.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок, уроки-семінари, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, відео-уроки тощо.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, квести. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття, які також виконують функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

У військовий час та неможливості відвідування закладу здобувачами освіти в освітній процес впроваджуються технології дистанційного та/або змішаного навчання.

У разі організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання педагогічні працівники самостійно обирають форми, методи, засоби:

- навчальні заняття, консультації з використанням електронних освітніх платформ (Microsoft Teams, GoogleClassroom, Google Meete);

- електронні освітні ресурси, яким надано гриф Міністерства освіти і науки України;
- електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу;
- онлайн сервіси та інструменти («Всеукраїнська школа онлайн», тестування на платформах «На урок», «Всеосвіта» тощо);
- віртуальні екскурсії.

Навчальні заняття можуть проводитись в синхронному або асинхронному режимі.

Педагогічні працівники використовують доступні засоби комунікації (телефонний, поштовий зв'язок тощо) для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання тощо);

При використанні електронних освітніх ресурсів педагогічні працівники:

- забезпечують їх перевірку щодо відповідності державним стандартам освіти, типовим освітнім і модельним навчальним програмам, мові освіти, здійснюють моніторинг і контроль якості дистанційного навчання;
- дотримуються санітарних правил і норм щодо формування розкладу навчальних занять, вправ для очей та постави, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позанавчальний час (домашніх завдань);
- створюють умови для забезпечення повноцінної участі в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами (застосування допоміжних технологій навчання, підтримка з боку асистента вчителя та/або асистента учня, проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) тощо) з обов'язковим урахуванням індивідуальної програми розвитку.

РОЗДІЛ VII. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є:

- 1) формувальне (поточне) та тематичне оцінювання;
- 2) підсумкове оцінювання (семестрове та річне);
- 3) державна підсумкова атестація учнів.

Формувальне (поточне) та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів на предмет їх відповідності вимогам освітньої програми закладу освіти, вибір їх форм, змісту та способу здійснюють педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти.

Формувальне (поточне) та семестрове оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою оцінювання.

Річне оцінювання та державна підсумкова атестація здійснюється за 12-бальною шкалою оцінювання навчальних досягнень і відображається у свідоцтві досягнень, що видається учневі.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття початкової, базової середньої освіти, вимогам державних стандартів базової середньої освіти здійснюється шляхом їх державної підсумкової атестації.

Кожен учень має пройти державну підсумкову атестацію на кожному рівні базової середньої освіти, крім випадків, визначених законодавством.

У разі вибуття учня із закладу освіти (виїзд за кордон, надання соціальної відпустки, призов на військову службу тощо) оцінювання може проводитися достроково або в екстернатній формі (у відповідному закладі).

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється:

-1-4 класи відповідно до наказу МОН від 13.07.2021 року №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти». Відповідно до рішення педагогічної ради закладу (протокол № 1 від 31.08.2023 року) оцінювання учнів 1-2 класу буде здійснюватися вербально, а учнів 3-4 класів рівневою оцінкою.

- 5 класи відповідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 року №289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, як здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти». Відповідно до рішення педагогічної ради закладу (протокол № 1 від 31.08.2023 року) оцінювання учнів 5-х класів буде здійснюватися наступним чином: I період адаптаційний (вересень – жовтень): формувальне, вербальне оцінювання; II період (листопад - грудень): формувальне, рівневе; III період (II семестр): формувальне, бальне.

Навчальні досягнення здобувачів у 5 класах здійснюються у бальному оцінюванні, яке передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Оцінювання є зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів педагоги керуються такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховуються дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти: Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання. Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності. Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня / учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності. Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія).

Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання. Коригування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку.

- 6 класи відповідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 року №289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, як здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти». Відповідно до рішення педагогічної ради закладу (протокол № 1 від 31.08.2023 року) оцінювання учнів 6-х класів буде здійснюватися бально.

-7-10 класи відповідно до наказу МОН від 21 серпня 2013 року № 1222 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», (зі змінами, внесеними згідно з наказом МОН №1009 від 19 серпня 2016 року).

Додаток 1
до освітньої програми I ступеня,
складений відповідно Таблиці 1
типової освітньої програми початкової освіти
розробленою під керівництвом О.Я.Савченко
затвердженої Колегією МОН України від 23.02.2018
(наказ МОН від 12.08.2022 року № 743 -22)

**Навчальний план
на 2023 / 2024 навчальний рік
для 1-А класу з українською мовою навчання**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
Інваріантна складова		1-А клас
Мовно- літературна (мовний і літературний компоненти)	Інтегрований курс «Навчання грамоти»	7
	Іншомовна (англійська)	2
Математична	Математика	4
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	3
Технологічна	Дизайн і технології	1
Мистецька	Мистецтво	-
	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Інформатична	Інформатика	-
Фізкультурна	Фізична культура	3
Разом		19+3
Варіативна складова		
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей та курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять «Я досліджую світ»		1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансуються з бюджету(без урахування поділу класів на групи)		23

Додаток 2
до освітньої програми I ступеня,
складений відповідно Таблиці 1
типової освітньої програми початкової освіти
розробленою під керівництвом О.Я.Савченко
затвердженої Колегією МОН України від 23.02.2018
(наказ МОН від 12.08.2022 року № 743 -22)

**Навчальний план
на 2023 / 2024 навчальний рік
для 2-А класу з українською мовою навчання**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
Інваріантна складова		2-А клас
Мовно - літературна (мовний і літературний компоненти)	Інтегрований курс Українська мова та читання	7
	Іншомовна (англійська)	3
Математична	Математика	4
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	3
Технологічна	Дизайн і технології	1
Мистецька	Мистецтво	-
	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Інформатична	Інформатика	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Разом		21+3
Варіативна складова		
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей та курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять «Я досліджую світ»		1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		22
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансуються з бюджету(без урахування поділу класів на групи)		25

Додаток 3
 до освітньої програми I ступеня,
 складений відповідно Таблиці 5
 типової освітньої програми початкової освіти
 для дітей спеціальних класів закладів загальної
 середньої освіти з українською мовою навчання
 із затримкою психічного розвитку (наказ Міністерства
 освіти і науки України від 26.07.2018 № 814)

**Навчальний план
 на 2023 / 2024 навчальний рік
 для 2-Б (спеціального) класу з українською мовою навчання**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7
	Іноземна мова (англійська)	2
Математична	Математика	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3
Технологічна	Трудове навчання	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього:		20+3
Корекційно-розвиткова робота	Корекція розвитку	3
	Ритміка	2
	Розвиток мовлення	5
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації. Індивідуальні заняття. Українська мова та літературне читання.		1
Граично допустиме навчальне навантаження на учня		21
Всього (фінансується з бюджету)		34

Додаток 4
до освітньої програми I ступеня,
складений відповідно Таблиці 1
типової освітньої програми початкової освіти
розробленою під керівництвом О.Я.Савченко
затвердженої Колегією МОН України від 23.02.2018
(наказ МОН від 12.08.2022 року № 743 -22)

**Навчальний план
на 2023 / 2024 навчальний рік
для 3-А, 3-Б класів з українською мовою навчання**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		3-А клас	3-Б клас
Інваріантна складова			
Мовно- літературна (мовний і літературний компоненти)	Українська мова та літературне читання	7	7
	Іншомовна (англійська)	3	3
Математична	Математика	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	3	3
Технологічна	Дизайн і технології	1	1
Мистецька	Мистецтво	-	-
	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1
	Фізична культура	3	3
Фізкультурна			
Разом		22+3	22+3
Варіативна складова			
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей та курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять «Я досліджую світ»		1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансуються з бюджету(без урахування поділу класів на групи)		26	26

Додаток 5
 до освітньої програми I ступеня,
 складений відповідно Таблиці 1
 типової освітньої програми початкової освіти
 розробленою під керівництвом О.Я.Савченко
 затвердженої Колегією МОН України від 23.02.2018
 (наказ МОН від 12.08.2022 року № 743 -22)

**Навчальний план
 на 2023 /2024 навчальний рік
 для 4-А, 4-Б класів з українською мовою навчання**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		4-А клас	4-Б клас
Інваріантна складова			
Мовно- літературна (мовний і літературний компоненти)	Українська мова та літературне читання	7	7
	Іншомовна (англійська)	3	3
Математична	Математика	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	3	3
Технологічна	Дизайн і технології	1	1
Мистецька	Мистецтво	-	-
	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Разом		22+3	22+3
Варіативна складова			
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей та курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять «Я досліджую світ»		1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансуються з бюджету(без урахування поділу класів на групи)		26	26

Додаток 6
до освітньої програми I ступеня,
складений відповідно Таблиці 5
типової освітньої програми початкової освіти
для дітей спеціальних класів закладів загальної
середньої освіти з українською мовою навчання
із затримкою психічного розвитку(наказ Міністерства
освіти і науки України від 26.07.2018 № 814)

**Навчальний план
на 2023 /2024 навчальний рік
для 4-В (спеціального) класу з українською мовою навчання**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7
	Іноземна мова (англійська)	2
Математична	Математика	4
Природнича Соціальна і здоров'язберезувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3
Технологічна	Трудове навчання	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього:		20+3
Корекційно-розвиткова робота	Корекція розвитку	3
	Ритміка	2
	Розвиток мовлення	5
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації.		
Індивідуальні заняття. Трудове навчання.		1
Індивідуальні заняття. Математика.		1
Гранічно допустиме навчальне навантаження		22
Всього (фінансується з бюджету)		35

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
 5-х класів з українською мовою навчання
 (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235, додаток № 3)

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		5-А	5-Б
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	1	1
	Англійська мова	3	3
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Природничі науки»	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
	Етика	1	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянська освіта	1	1
Інформатична	Інформатика	2	2
Технологічна	Технології	2	2
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом		26+2+3	26+2+3
Варіативна складова			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять «Німецька мова»		2	2
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3=31	28+3=31

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
 6-х класів з українською мовою навчання
 (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235, додаток № 3)

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		6-А	6-Б
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	1	1
	Англійська мова	3	3
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Природничі науки»	2	2
	Географія	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
	Етика	1	1
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія	2	2
Інформатична	Інформатика	2	2
Технологічна	Технології	2	2
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом		29+2+3	29+2+3
Варіативна складова			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять «Німецька мова»		2	2
Гранично допустиме навчальне навантаження		31	31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31+3	31+3

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

7-х класів з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов
(наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405, таблиця 10)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		7-А	7-Б
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2,5
	Українська література	2	2
	Перша іноземна (англ.)	2	2
	Друга іноземна (нім.)	2	2
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавств	Історія України	1	1
	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	-	-
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
	Мистецтво	-	-
Математика	Математика	-	-
	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	2
	Фізика	2	2
	Хімія	1,5	1,5
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Разом		29+3	29+3
Варіативна складова		3	3
<i>Курси за вибором:</i>			
	Українознавство (35 годин)	1	1
	Соціально-емоційне і етичне навчання: формування й розвиток м'яких навичок, стійкості, уваги та подолання травми (35 годин)	1	1
<i>Індивідуальні заняття:</i>			
	Українська мова (18 годин)	0,5	0,5
	Алгебра (18 годин)	0,5	0,5
	Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	32	32
	Всього (без урахування поділу класів на групи)	32+3	32+3

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

8-х класів з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов
(наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405, таблиця 10)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		8-А	8-Б
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Перша іноземна мова	2	2
	Друга іноземна мова	2	2
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	-	-
Мистецтво	Мистецтво	1	1
Математика	Математика	-	-
	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	2
	Фізика	2	2
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Разом		29,5+3	29,5+3
Варіативна складова		3,5	3,5
<i>Курси за вибором:</i>			
Українознавство (35 годин)		1	1
Офісні інформаційні технології (35 годин)		1	1
<i>Факультативи:</i>			
Синтаксис простого та простого ускладненого речення (18 годин)		0,5	0,5
<i>Індивідуальні заняття:</i>			
Алгебра (18 годин)		0,5	0,5
Англійська мова (18 годин)		0,5	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження на		33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3	33+3

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

9-го класу з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов
(наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405, таблиця 10)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класі
		9-А
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Перша іноземна мова (англ.)	2
	Друга іноземна мова (нім.)	2
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Основи правознавства	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	-
	Образотворче мистецтво	-
	Мистецтво	1
Математика	Математика	-
	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природознавство	Природознавство	-
	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура	3
Разом		31+3
Варіативна складова		2
<i>Курси за вибором:</i>		
Українознавство (35 годин)		1
<i>Індивідуальні заняття:</i>		
Українська мова (18 годин)		0,5
Алгебра (18 годин)		0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
 10-А класу з українською мовою навчання
 (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408, таблиця 2)
 Технологічний напрям.
 Предмет - технології.

Предмети	Кількість годин на тиждень у класі
	10-А
Базові предмети	27
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Іноземна мова (англ.)	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+1
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика і астрономія	3
Хімія	1,5
Фізична культура	3
Захист України	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети:	3
Інформатика	1
Технології	2+4
Разом	32+3
Варіативна складова	8-4-1=3
<i>Факультативи:</i>	
Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДУ (35 годин)	1
<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Українська мова (18 годин)	0,5
Алгебра (18 годин)	0,5
Біологія (18 годин)	0,5
Історія України (18 годин)	0,5
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38

Вступ

Освітня програма дошкільного підрозділу Комунальної установи Сумський навчально - виховний комплекс №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради розроблена відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», Конвенції ООН про права дитини, Положення про заклад дошкільної освіти, Базового компоненту дошкільної освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 рік №33 «Про затвердження Базового компонента» (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція та з урахуванням комплексних, корекційних та парціальних програм дошкільної освіти; наказу Міністерства освіти і науки України №446 від 20.04.2015 р. «Гранично допустиме навчальне навантаження на дитину у ДНЗ різних типів та форм власності».

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання (набуті компетентності);
- перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх ліній, логічну послідовність їх реалізації;
- форми організації освітнього процесу;
- систему внутрішнього забезпечення якості освіти.

Зміст освітньої програм и передбачає:

- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природо-доцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини;
- розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Мета та Завдання освітньої програми:

- забезпечення якісної організації та здійснення освітнього процесу в дошкільному підрозділі КУ Сумський НВК №16 СМР;
- реалізація комплексу розвивальних, виховних, навчальних функцій та змістових напрямів організації життєдіяльності в межах вікової компетентності дітей від 1,5 до 6 (7) років із поступовим ускладненням змістовної наповнюваності на кожному віковому етапі;
- сформованість мінімально достатнього та необхідного рівня освітніх компетенцій дитини перших 6 (7) років життя, що забезпечує її повноцінний психофізичний та особистісний розвиток і психологічну готовність до навчання у школі;
- визначення Базовим компонентом дошкільної освіти вимоги до обсягу необхідної інформації, життєво важливих умінь і навичок, системи

- ціннісних ставлень до світу та самої себе відображені у програмі є обов'язковими для виконання всіма учасниками освітнього процесу;
- забезпечення реалізації права кожної дитини на дошкільну освіту;
  - виховання у дитини любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
  - організація психолого-педагогічної підтримки дітей у відповідності з їх віковими та індивідуальними особливостями і здібностями, розвиток здібностей і творчого потенціалу кожної дитини як суб'єкта відносин з самим собою, іншими дітьми, дорослими та світом;
  - забезпечення психолого-педагогічної підтримки сім'ї та підвищення компетентності батьків у питаннях розвитку освіти, охорони і зміцнення здоров'я дітей;
  - забезпечення шанобливого ставлення до результатів дитячої творчості;
  - визначення Базовим компонентом дошкільної освіти вимоги до обсягу необхідної інформації, формування життєво важливих умінь і навичок, необхідних для навчання в школі в умовах використання основних засад концепції «Нова українська школа», надання рівних шансів для вступу у початкову ланку будь-якої школи;
  - розвиток у дитини позитивних нахилів, здібностей і обдарованості, творчого мислення, потреби і вміння самовдосконалюватись;
  - забезпечення наступності і перспективності в змісті і організації освітньої роботи між дошкільним і шкільним підрозділами;
  - створення умов для соціально-емоційного благополуччя й адаптації кожної дитини в соціумі дорослих та однолітків шляхом засвоєння культурно-комунікативних засобів спілкування;
  - єдність підходів до виховання дітей в умовах закладу дошкільної освіти та сім'ї;
  - корекційно-розвивальна робота, що забезпечує своєчасну спеціалізовану допомогу в освоєнні змісту навчання і корекцію вад дітей в умовах закладу дошкільної освіти;
  - підвищення професійної майстерності педагогів дошкільної освіти;
  - розвиток комунікативно-мовленнєвої компетенції та логіко-математичної.

Прогнозований результат освітньої програми:

Для здобувачів освіти:

- створення кожному вихованцю сприятливих умов для повноцінного особистісного росту;
- міцний стан фізичного та психологічного здоров'я дітей, що буде сприяти підвищенню якості їх освіти;
- забезпечення індивідуального педагогічного і медико-соціального супроводу кожної дитини для особистісного зростання;

- якість сформованості ключових життєвих компетенцій сприятиме успішному навчанню дитини в школі;
- доступна та якісна освіта допоможе сформувати уявлення вихованців про цілісну систему світу;
- формування практичних життєвих компетенцій.

Для педагогів:

- кожному педагогу надана можливість для різних форм підвищення професійної майстерності;
- кваліфікація педагогів дозволить забезпечити сформованість ключових компетенцій дошкільника;
- подальший розвиток умов для успішного освоєння та впровадження сучасних педагогічних технологій;
- підтримка інноваційної діяльності педагогів.

Організація освітнього процесу в дошкільному підрозділі КУ Сумський НВК№16 СМР у 2023/2024 навчальному році буде здійснюватися відповідно до власної концепції за пріоритетними напрямками:

1. Формування соціально-громадянської компетенції дітей дошкільного віку як складової національного виховання.
2. Створення умов для підвищення фахового рівня педагогічних працівників щодо організації освітнього процесу за дистанційною та змішаними формами організації освітнього процесу.
3. Організація психологічної, методичної підтримки педагогічних працівників. Надання різних видів психологічно-педагогічної підтримки дітям, батькам.
4. Розвивати творчі здібності дітей дошкільного віку засобами художньо-естетичного розвитку під час освітньої діяльності з метою стабілізації психоемоційного стану дітей в умовах воєнного часу.

Педагоги ДНЗ забезпечують засвоєння здобувачами освіти обов'язкового мінімуму змісту дошкільної освіти на рівні вимог Базового компонента дошкільної освіти - Державного стандарту дошкільної освіти України.

Обов'язковий мінімум передбачає:

- компетентнісний підхід до розвитку особистості, збалансованість набутих знань, умінь, навичок, сформованих бажань, інтересів, намірів та особистісних якостей і вольової поведінки дитини;
- надання пріоритету соціально-моральному розвитку особистості, формування у дітей вміння узгоджувати особисті інтереси з колективними;
- формування у дітей цілісної, реалістичної картини світу, основ світогляду;
- забезпечення індивідуального особистісного розвитку дітей дошкільного віку.

Забезпечення наступності і перспективності в освітньому процесі між дошкільною і початковою освітою полягає у послідовності чинних програм

розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку та освітньої програми для 1 класу початкової школи.

Формування позитивної мотивації здобувачів освіти до освітньої діяльності здійснюється через розвиток життєвих компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві.

Структура освітньої програми :

Визначення освітніх ліній відповідно до Базового компонента дошкільної освіти, визначення загального обсягу навантаження на кожний вік дитини: ранній вік (1,5-3 рік життя), молодший вік (3-4 рік життя), середній вік (4-5 рік життя), старший дошкільний вік (5-6 (7) рік життя).

Нормативно – правові документи, за якими працюватиме дошкільний підрозділ КУ Сумський навчально – виховний комплекс №16 СМР у 2023 -2024 навчальному році:

Напрямок діяльності	Нормативно-правові документи
<i>Діяльність дошкільного підрозділу закладу освіти</i>	<p>Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 №2628-III (із змінами № 2849-IX від 13.12.2022)</p> <p>Положення про заклад дошкільної освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 №305 у редакції постанови КМУ від 27.01.2021 №86)</p> <p>Професійний стандарт “Вихователь дошкільної освіти”(наказ Міністерства економіки України від 19.10.2021 №86)</p> <p>Планування роботи закладу дошкільної освіти на рік (лист МОН від 07.07.2021 №1/9-344)</p> <p>Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2022-2023 навчальному році (додаток до листа МОН від 27.07.2022 №1/8504-22)</p> <p>Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах дошкільної освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) (постанова МОЗ від 22.09/2020 №55)</p> <p>Щодо організації роботи закладів дошкільної освіти під час карантину (лист МОН від 23.04.2020 №1/9-219)</p> <p>Про надання інформації (лист МОН від 15.03.2022 №1/3463-22)</p> <p>Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні (лист МОН від 02.04.2022 №1/3845-22)</p> <p>Щодо безкоштовного харчування дітей в закладах дошкільної освіти, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, або з числа внутрішньо</p>

	<p>переміщених осіб (22.01.2021 №1-9/50)</p> <p>Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів (затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234), зі змінами.</p>
Діяльність методичного кабінету	Примірне положення про методичний кабінет закладу дошкільної освіти (наказ МОН від 16.04.2018 № 372)
Організація освітнього процесу	<p>Про затвердження гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності (наказ МОН України від 20.04.2015 № 446)</p> <p>Інструктивно-методичні рекомендації «Щодо організації роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах» (від 02.09.2016 №1/9-454)</p> <p>Інструктивно-методичні рекомендації «Організація фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільних навчальних закладах» (від 02.09.2016 №1/9-456)</p> <p>Щодо організації роботи дошкільних навчальних закладів по ознайомленню дітей із народними традиціями, святами та обрядами (лист МОН від 20.10.2016 №1/9-561)</p> <p>Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти (лист МОН від 19.04.2018 №1/9-249)</p> <p>Методичні рекомендації щодо комунікації з дітьми дошкільного віку з родин учасників ООС/АТО, внутрішньо переміщених осіб та організації взаємодії з їхніми батьками (лист МОН від 12.12.2019 №1/9-766)</p> <p>Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні (лист МОН від 29.03.2022 №1/3737-22)</p> <p>Про методичні рекомендації “Перша психологічна допомога”. Алгоритм дій (лист МОН від 04.04.2022 №1/3872-22)</p> <p>Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641(Наказ МОН від 06.06.2022 №527)</p>
Зміст освітньої роботи з дітьми	<p>Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) (наказ МОН 12.01.2021 №33)</p> <p>Щодо методичних рекомендацій до оновленого Базового компонента дошкільної освіти (лист МОН від 16.03.2021 №1/9-148)</p> <p>Щодо освітніх програм у закладах дошкільної освіти (лист МОН від 09.12.2019 №1/9-750)</p>
Інклюзивна освіта дітей	<p>Закон України “Про освіту” від 05.09.2017 №2145-VIII</p> <p>Примірне положення про команду психолого-педагогічного</p>

	<p>супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти (наказ МОН України від 08.06.2018 №609)</p> <p>Щодо створення інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти (лист МОН 25.06.2020 № 1/9-348)</p> <p>Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти (постанова КМУ 10.04.2019 №530)</p> <p>Про методичні рекомендації щодо визначення освітніх труднощів та рівнів підтримки у дітей раннього та дошкільного віку (лист МОН від 08.06.2022 №4/1196-22)</p>
<p>Моніторинг якості освіти</p>	<p>Порядок проведення моніторингу якості освіти (наказ МОН від 16.01.2020 №54)</p> <p>Про затвердження уніфікованої форми акта, що складається за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері освіти (наказ МОН від 05.08.2019 №1070)</p> <p>Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти (наказ Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 №01-11/71)</p> <p>Щодо організації медико-педагогічного контролю на заняттях з фізкультури в закладах дошкільної освіти (лист МОН від 12.12.2019 № 1/9-765)</p>
<p>Безпека життєдіяльності</p>	<p>«Порядок реагування на випадки булінгу (цькування)» та «Порядок застосування заходів виховного впливу», затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 за № 11/34394.</p> <p>Щодо організації роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти» (лист МОН від 14.02.2019 №1/11-1491)</p> <p>Методичні рекомендації щодо проведення просвітницької роботи з учасниками освітнього процесу в закладах дошкільної освіти з питань уникнення враження мінами, вибухонебезпечними предметами та ознайомлення з правилами поведіння в надзвичайних ситуаціях (лист МОН від 25.04.2022 №1/4428-220)</p>

Розділ І. Загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти

Освітній процес в дошкільному підрозділі Комунальної установи Сумський навчально - виховний комплекс №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради, м. Суми, Сумської області у 2023/2024 навчальному році будується на відповідному програмно-методичному забезпеченні та представляє єдиний комплекс освітніх компонентів для досягнення вихованцями результатів навчання, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти, чинними освітніми комплексними, парціальними та корекційно – розвивальними програмами, рекомендованими Міністерством освіти і науки України.

Комунальна установа Сумський навчально - виховний комплекс №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради, м. Суми, Сумської області спрямовує свою діяльність на реалізацію основних завдань дошкільної освіти у контексті положень Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р.

Організація діяльності дошкільного підрозділу закладу освіти у 2023/2024 навчальному році залежатиме від тривалості правового режиму воєнного стану в Україні та епідемічної ситуації у Сумському регіоні. Враховуючи дію режиму воєнного стану, навчальний процес в закладі буде проводитися за змішаною формою навчання (очна та дистанційна).

Освітній процес у дошкільному підрозділі Комунальної установи Сумський навчально - виховний комплекс №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради здійснюється за програмами, рекомендованими Міністерством освіти і науки України та регіональними парціальними програмами.

Зміст інваріантної складової Базового компонента дошкільної освіти забезпечується через програму розвитку дитини від народження до 6 років «Я у Світі», (нова редакція) у 2х частинах, від народження до трьох років / О.П. Аксьонова, А.М. Аніщук, Л.В. Артемова та ін.; наук. кер. О.Л. Кононко. – Київ: ТОВ «МЦФЕР – Україна», 2019-488с. (рекомендованої Міністерством освіти і науки України (лист МОНУ від 12.07.2019р. №1/11-6326)).

Варіативна складова Базового компонента дошкільної освіти реалізується через роботу гуртків та інтеграцію змісту парціальних програм у різні види діяльності.

№ з/п	Назва	Автор	Документ про надання грифа	Група у якій реалізується	П.І.Б. педагога
<i>Парціальні</i>					
1	Програма з морального виховання дітей (освітня лінія «Дитина в соціумі»).	Л.В. Лохвицька	Лист ІТЗО від 25.07.2014 № 14.1/12-Г-1359	Групи дошкільного віку	Вихователі груп дошкільного віку
2	Програма з фізичного виховання «Казкова фізкультура»	М.М. Єфименко	Лист ІТЗО від 11. 06. 2014 р. № 14.1/12-Г-869	Групи раннього та дошкільного віку	Вихователі групи раннього та дошкільного віку
3	«Україна - моя Батьківщина». Програма національно-патріотичного виховання.	О.М. Каплуновська, І.І. Кичата, Ю.М. Палець; за наук. ред. О.Д. Рейпольської	Лист ІТЗО від 25. 06. 2016 р. № 2.1/12-Г-85	Групи дошкільного віку	Вихователі груп дошкільного віку
<i>Корекційно-розвивальні програми</i>					
1	Комплексна програма розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт»	Т.В. Скрипник	Гриф Міністерства освіти і науки. від 04.04.2013 № 1/11-6544.	Групи дошкільного віку	Дейнека О.В.
2	Програма розвитку дітей дошкільного віку від 3 до 7 років «ВІКОНЕЧКО»	Т.В. Сак	Гриф Міністерства освіти і науки від 12.04.13 №1/11-6943	Групи дошкільного віку	Дейнека О.В.
3	«Психологічні перлинки для кожної дитинки»	Н.О. Сидоренко	Листа МОН від 16.07.2021 № 1/9-363	Групи раннього та дошкільного віку	Вихователі груп дошкільного віку, практичний психолог

Мережа груп:

У 2023/2024 навчальному році укомплектовано 4 групи, із них:

1 група дітей раннього віку (від 1,5 до 3 років),

1 група дітей молодшого дошкільного віку (від 3 до 4 років) -інклюзивна група, для дітей з ООП),

1 група дітей середнього дошкільного віку (від 4 до 5 років) - (інклюзивна група, для дітей з ООП),

1 група дітей старшого дошкільного віку (від 5 до 6 (7) років).

Навчальний рік починається 1 вересня 2023 року і закінчується 31 травня 2024 року.

З 1 червня по 31 серпня триває оздоровчий період, під час якого освітня робота формується відповідно до вимог чинного законодавства.

Режим закладу освіти розроблено з урахуванням проведення освітньої роботи.

На час воєнного стану розроблено орієнтовний режим роботи: Освітній процес в дошкільному підрозділі проходить за змішаною формою (в дистанційному форматі та/або очно за присутності батьків).

Режим дня і мережа дошкільного підрозділу:

- група раннього віку - 10,5 годин;
- молодша дошкільна група – 10,5 годин;
- середня дошкільна група – 10,5 годин;
- старша дошкільна група – 10,5 годин.

Під час повітряної тривоги всі учасники освітнього процесу (педагоги батьки, діти та інший персонал ЗДО) повинні пройти в найближче укриття.

Розпорядок дня розроблений для кожної вікової групи.

Мова навчання

У дошкільному підрозділі Комунальної установи Сумський навчально - виховний комплекс №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради визначена державна (українська) мова навчання і виховання.

З метою реалізації Базового компонента дошкільної освіти, вищезазначена освітня програма та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2015 року №446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності», Листа МОНУ від 27.07.2022 №1/8504-22 «Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2022/2023 н.р.» загальний обсяг тижневого навантаження за віковими групами у 2023/2024 становитиме:

Орієнтовний розподіл занять на тиждень в КУ СНВК №16 СМР

Види діяльності за освітніми лініями	Орієнтовна кількість занять на тиждень за віковими групами			
	раннього віку (від 2 до 3 років)	друга молодша (від 3 до 4 років)	середня (від 4 до 5 років)	старша (від 5 до 6 (7) років)
Ознайомлення із соціумом	1	2	2	3
Ознайомлення з природним довкіллям	1	1	1	2
Художньо-продуктивна діяльність (музична, образотворча, театральна тощо)	3, із них: 2-музика, 1-малювання/ Конструювання (ліплення/аплікація)	4, із них: 2- музика, 1-малювання 0,5-ліплення, конструювання/ 1 аплікація	5, із них: 2- музика, 1-малювання 0,5- конструювання/ 1- аплікація/ліплення	5, із них: 2 –музика, 1-малювання 0,5- конструювання/ аплікація 1-ліплення
Сенсорний розвиток	2	-	-	-
Логіко-математичний розвиток	-	1	1	2
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	2	3	3	3
Здоров'я та фізичний розвиток*	2	3	3	3
	1 <i>Інтегроване</i> 1 - мовлення + природа+ сенсорика	1- <i>Комплексне:</i> 1соціум + мовлення 1- <i>Інтегроване:</i> 1 мовлення + природа+логікоматем	1- <i>Комплексне:</i> природа+ мовлення 1- <i>Інтегроване:</i> мовлення + соціум + малювання	1- <i>Комплексне:</i> соціум + мовлення 1- <i>Інтегроване:</i> природа+ соціум + логіко-матем.
Загальна кількість занять на тиждень	10	11	12	15
Максимальна кількість занять на тиждень	11	14	15	18

Тривалість одного заняття дошкільних груп:

- група раннього віку – 10 хвилин;
- молодша дошкільна група – не більше 15 хвилин;
- різновікова (середньо-старша) дошкільна група – 20 хвилин;
- старша дошкільна група – 25 хвилин.

Заняття з художньої літератури планується таким чином:

- у середній та старшій групах 1 заняття на тиждень може бути проведено за рахунок кількості занять з художньо-продуктивної діяльності;

з розвитку мовлення у молодшій групі;

- у молодшій групі та групі раннього віку інтегруватися у вище названі заняття. Художньо-продуктивна діяльність (образотворча) може проводитися у другу половину дня у дошкільних групах (4-ий, 5-ий, 6-ий р. ж.).

Години, передбачені для фізкультурних занять, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження на дітей. Фізкультурні заняття можуть проводитися у другу половину дня у дошкільних (4-ий, 5-ий, 6-ий р. ж.) групах.

Заняття гуртків у групах з довготривалим терміном перебування проводяться для дітей, які відвідують навчальні заняття, у інші дні, щоб запобігти перевантаження дітей. З перелічених гуртків діти відвідують заняття відповідно до своїх інтересів та побажань батьків. Кількість занять на тиждень не перевищує гранично допустиме навчальне навантаження на дитину.

Максимально допустима кількість занять у першій половині дня в молодшій та середній групах не перевищує двох, у старшій - трьох організованих навчальних занять. Зменшення навантаження на дітей відбувається за рахунок реалізації блочно-тематичного принципу планування, проведення інтегрованих занять, під час яких реалізуються завдання занять різних типів.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти:

Очікуваними результатами освітнього процесу є набуття компетентностей, що визначені за усіма освітніми лініями Базового компонента та комплексними і парціальними програмами, за якими здійснюється освітній процес.

Набуття різних видів компетентностей дитиною дошкільного віку відбувається в різних видах діяльності (ігровій - провідній для дітей дошкільного віку); руховій; природничій; предметній; образотворчій; музичній; театральній; літературній; сенсорно-пізнавальній; мовленнєвій; трудовій і вимагає практичного засвоєння дитиною системи елементарних знань про себе та довкілля, моральних цінностей, уміння доречно застосовувати набуту інформацію. На кінець навчального року формується модель випускника кожної групи.

Рівень сформованості компетентностей різних вікових груп з'ясовується у процесі здійснення моніторингу рівня засвоєння програмового матеріалу дітьми раннього та дошкільного віку. Метою моніторингу є виявлення ступеня відповідності результатів діяльності закладу стандартам і вимогам дошкільної освіти. Змістом моніторингу є фіксування результатів фіксування результатів особистісних досягнень дітей за певний час.

Для здійснення моніторингу пропонується організувати: контрольні та підсумкові заняття, міні заняття з окремими дітьми, спостереження за дітьми, дидактичні ігри та вправи, розвивальні ігри.

Розділ II. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх ліній, логічна послідовність їх вивчення

Зміст освітнього процесу в дошкільному підрозділі КУ Сумський НВК №16 СМР у 2023/2024 навчальному році спрямований на формування та розвиток компетентностей вихованців* відповідно до освітніх напрямів Базового компоненту дошкільної освіти:

Освітній напрям	Зміст освітнього процесу
<p><i>Особистість дитини</i></p>	<p><u>Передбачас:</u></p> <p>Рухова компетентність Має сформовані життєво необхідні рухові уміння та навички, розвинені фізичні якості, достатній руховий досвід, який дозволяє застосовувати адекватні фізичні зусилля відповідно до ситуації. Володіє власним тілом, свідомо реагує на елементарні потреби організму, витримує відповідно до віку фізичне навантаження. Виявляє вольові зусилля у руховій діяльності, координує рухи, уміє орієнтуватися в просторі. Здатна самостійно застосовувати руховий досвід у повсякденному житті, оцінює і регулює можливості власного тіла. Володіє основними рухами (ходьба, біг, стрибки, лазіння, метання). Виконує з різних вихідних положень вправи на предметах, з предметами та без них. Володіє елементарними навичками загартування та особистої гігієни. Прагне бути охайною. Самостійно виконує основні гігієнічні процедури. Без нагадування дорослого користується основними гігієнічними засобами та предметами догляду за тілом. Намагається контролювати власну поставу; усвідомлює вплив постави на здоров'я, естетику рухів; виконує комплекс вправ для запобігання порушенням постави та плоскостопості.</p> <p>Здоров'язберезувальна компетентність <u>Навички:</u> дотримується правил здоров'язберезувальної поведінки. Повідомляє дорослому про погане самопочуття, під його керівництвом виконує необхідні лікувально-профілактичні процедури. Уміє оцінювати поведінку власну та інших людей щодо дотримання здорового способу життя. Бере участь в оздоровчих та фізкультурно-розвивальних заходах. Дитина демонструє здатність скористатися номером телефону основної служби допомоги (пожежна, медична, поліція). Володіє навичками безпечної поведінки при агресивному поведженні однолітків, інших дітей або дорослих.</p> <p>Особистісна компетентність. <u>Навички:</u> характеризує себе як він / вона, а в майбутньому чоловік / жінка. Прагне досягати поставленої мети особистої діяльності. Має навички обходитися своїми силами, самостійно в знайомих ситуаціях. За необхідності вміє звертатися по допомогу. Здатна встановлювати причинно - наслідкові та смислові зв'язки між подіями життя, своїми переживаннями. Адекватно реагує на різні життєві ситуації, управляє собою, намагаючись стримувати негативні емоції, співвідносить характер емоційної поведінки з її наслідками для інших. Передбачає результати своєї діяльності, знає їхнє значення для себе і тих, хто поряд, усвідомлює свою відповідальність за вчинене. Виявляє самоповагу (Я — хороша / хороший), повагу до інших (інші також хороші), власну гідність.</p>

<p><i>Дитина в соціумі</i></p>	<p><u>Передбачас:</u> Соціально-громадянська компетентність Ідентифікує себе та діє відповідно до соціальної ролі: донька / син, брат / сестра, онука / онук, друг / подруга тощо; демонструє елементарні навички емоційної саморегуляції, виражає почуття за допомогою слів, міміки, жестів; пояснює причину своїх емоцій, усвідомлює те, що інші люди переживають різні емоційні стани, їм буває радісно, боляче, образливо тощо. Звертається по допомогу до однолітків та знайомих та/або надає їй, вміє отримувати задоволення від надання допомоги іншим. Дотримується соціальних правил та норм поведінки, домовленостей у щоденній життєдіяльності; бере участь у визначенні та прийнятті правил співжиття в родині, групі закладу дошкільної освіти, колі друзів. Уміє порозумітися, домовитися з іншими в конфліктних ситуаціях, вживає у спілкуванні з дорослими й однолітками ввічливі слова. Пропонує ідеї для гри, долучається до різних видів діяльності, бере участь у прийнятті рішень щодо особистих питань та життя колективу. На рівні можливостей дошкільного віку визнає цінності демократії (готовність брати на себе відповідальність, вміння висловлювати власну думку та приймати думку іншого, вміння розв'язувати конфлікти шляхом діалогу; вміння слухати й спостерігати).</p>
<p><i>Дитина в природному довкіллі</i></p>	<p><u>Передбачас:</u> Природничо-екологічна компетентність Дитина виявляє здатність спостерігати за природними об'єктами та явищами планети Земля та видимими об'єктами Космосу; спроможна класифікувати та групувати природні об'єкти рослинного й тваринного світу за характерними ознаками; здатна самостійно чи з незначною допомогою дорослого проводити нескладні досліди з пізнання властивостей об'єктів природи, спостерігати за явищами природи та помічати зміни у стані природи й погоди, оцінювати метеорологічні явища (температура повітря, вітер, опади тощо); здатна до адекватної поведінки на основі оцінки природних явищ та стану погоди. Здатна з допомогою дорослого вирощувати рослини, доглядати за домашніми улюбленцями та піклуватись про них; демонструє дотримання правил природодоцільної поведінки, навички бережливого ставлення до ресурсів; відгукується на пропозиції дорослого зберігати й покращувати природне довкілля чи надавати допомогу живим об'єктам природи. Навички, орієнтовані на сталий розвиток Може пояснити на елементарному рівні необхідність сталого способу власного життя, свідомо обирає дії, спрямовані на зміцнення власного здоров'я, виявляє відчуття особистої причетності до збереження ресурсів планети і власної країни. Здатна пояснити, чому потрібно економно витрачати воду, папір, електроенергію, як це пов'язано зі збереженням лісових, водних запасів планети, клімату; демонструє навички розумного споживання енергії, паперу та води. Здатна не лише усвідомлювати важливість правил у суспільному житті, смисл конкретного правила, а й уміти пояснити іншому, чому варто вчиняти так, а не інакше. Володіє і доречно вживає слова із широкої палітри мовних формул, необхідних для обслуговування різних ситуацій (вітальні слова, слова-звертання, прохання чи пропозиція допомоги, дякування, вибачення тощо); виявляє доброзичливе ставлення до людей, які її оточують.</p>

Передбачає:**Мовленнєва компетентність**

Ефективно спілкується рідною мовою, свідомо намагається говорити виразно і правильно, чітко промовляючи звуки і слова відповідно до орфоепічних норм української мови; регулює дихання і темп у процесі мовлення; володіє силою, висотою, тембром голосу, володіє вербальними і невербальними засобами виразності. Виявляє навички звукового аналізу простих слів. Вживає всі частини мови, граматичні категорії, різні за складністю типи речень; володіє елементарними навичками корекції та самокорекції мовлення; узгоджує слова у словосполученнях і реченнях згідно з мовними нормами (рід, число, відмінок, дієвідміна, клична форма тощо).

Ініціює і підтримує розпочату розмову в різних ситуаціях спілкування, відповідає на запитання співрозмовника і звертається із запитаннями, орієнтується в ситуації спілкування, вживає відповідні мовні і немовні засоби для вирішення комунікативних завдань; дотримується правил мовленнєвої поведінки та мовленнєвого етикету.

Складає різні види розповідей: описові, сюжетні, творчі (розповідіповідомлення, роздуми, пояснення, етюди), переказує художні тексти, складає за планом вихователя і самостійно казки і різні види творчих розповідей; розповідає про події із власного життя, за змістом картини, художніх творів, на запропоновану тему, за ігровою та уявленою ситуаціями, за результатами спостережень та власної діяльності; самостійно розповідає знайомі казки, переказує зміст художніх творів, користується пояснювальним мовленням (пояснити хід наступної гри, майбутній сюжет малюнка, аплікації, виробу); планує, пояснює і регулює свої дії; імпровізує, розмірковує про предмети, явища, події, друзів; робить елементарні узагальнення, висновки; висловлює зв'язні самостійні оцінні судження стосовно різних явищ, подій, поведінки людей, героїв художніх творів. Виявляє здатність до словесної творчості у різних видах мовленнєвої діяльності.

Комунікативна компетентність

Вільно й невимушено вступає в розмову з дітьми і дорослими, використовуючи різні форми звертання та репліки; виявляє ініціативу в спілкуванні, будує різні типи діалогу між двома-чотирма дітьми; виявляє здатність домовлятися («Нумо так...»), звертатися по допомогу («Допоможіть мені, будь ласка»), пропонувати допомогу («Я можу вам допомогти»); використовує різні вербальні та невербальні засоби для привітання, висловлення подяки тощо; володіє різними формами мовленнєвих висловлювань (питання, зустрічне питання, згода, уточнення, заперечення, сумнів, прохання, вимога, ігрова вимога, дозвіл, порада, відмова, спонукання, задоволення, здивування, вдячність, жаль, невдоволення, вдячність, пояснення, міркування, доказ та ін.) відповідно до різних ситуацій спілкування з дорослими та однолітками. Може проаналізувати та пояснити причини виникнення суперечливих чи конфліктних ситуацій, виявляє суперечності (невідповідності) та аргументи «за» і «проти», висуває версії можливого розгортання подій («Що б сталося, якби.?»), «Слід вчинити так, тому що...» та ін). Бере участь у перемовинах. Тримається в діалозі невимушено, розмовляє тактовно.

Художньо-мовленнєва компетентність

Підтримує бесіду про зміст, ідею, характери та вчинки героїв твору, відповідає на запитання дорослого, висловлює свої враження, переживання, оцінно-етичні судження стосовно персонажів, співвідносить оцінки літературних героїв з власною поведінкою,

	<p>реальними подіями; переповідає відомі казки, оповідання; усвідомлює та пояснює зміст прислів'їв, приказок, доречно використовує їх у мовленні; відгадує описові загадки; інтонаційно передає різні почуття при виконанні літературних творів; відтворює в мовленні образні вислови з художнього тексту; чітко промовляє скоромовки, чистомовки, прислів'я та приказки; бере участь у мовних іграх. На основі засвоєного зразка складає невеличкі розповіді, казкові історії за змістом скоромовок, прислів'їв, власні описові та порівняльні загадки, лічилки, колісанки; придумує іншу кінцівку літературного твору, доповнює текст казки, оповідання додатковими епізодами</p>
<p><i>Дитина в світі мистецтва</i></p>	<p><u>Перебачас:</u> Мистецько-творча компетентність Пов'язує яскравість образу, зміст твору з кольорами, композицією, формою; звуками, ритмами, динамікою, темпом, рухами; мімікою, жестами, римами, монологами, діалогами. Здатна розрізнити основні жанри живопису (портрет, пейзаж, натюрморт, казковий, анімалістичний), музики (вокальні, інструментальні), вистави різних театрів (ляльковий, музичний). Знаходить просту аналогію між життям і змістом твору, використовує здатність споглядати і услуховуватися в довкілля для бачення краси у побуті та мистецтві, набувати художньо-продуктивного досвіду мистецької діяльності. Володіє доступними техніками та відображає ними життєві враження та почуття. Виявляє вміння використовувати техніки художньо-продуктивної та декоративно-ужиткової діяльності, експериментує з зображувальними матеріалами, створює художні образи. Має найпростіші навички виконавської культури (декламує, передає рухами характерні ознаки персонажу) та культури глядача (володіє елементарною культурою поведіння під час свят, концертів в освітніх та мистецьких закладах). Має домірні вікові навички співу, слухання музики, музично - ритмічних рухів, гри на дитячих музичних інструментах. Виявляє музикальність, уміння передавати настрій, емоції, почуття в музично - руховій і пісенній творчості, музикуванні та музичній грі. Виявляє навички образного мовлення, акторські здібності. Запам'ятовує сюжетну послідовність спектаклю, своєчасно включається в театралізовані дії. Ідентифікує почуття та вчинки персонажів із власними. Використовує побутові речі як атрибути театралізованої діяльності. Співпрацює з дітьми, зокрема з особливими освітніми потребами, й дорослими заради спільного успіху під час мистецької діяльності — художньо-продуктивної, музичної, театралізованої, розваг, свят. Відгукується на пропозиції щодо оздоблення інтер'єру (на свята), долучається до дорослих під час декорування приміщення. Виявляє елементи естетичного смаку та підтримує естетичні прояви у побуті (доцільність вибору одягу до ситуації, культура прийому їжі, сну, відпочинку та праці, культура поведінки й дотримання елементарних правил етикету під час святкувань). Демонструє за власним бажанням досвід мистецьких дій у самостійній художній діяльності. Виявляє елементарні навички рефлексії — обмірковує з іншими свій мистецький досвід, враження, ставлення до мистецької діяльності. Формування почуття краси в її різних проявах, ціннісного ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва, розвиток творчих здібностей, і формування елементарних трудових, технологічних та художньо - продуктивних навичок, самостійності, культури та безпеки праці. Результатом оволодіння дитиною різними видами предметної та художньої діяльності є сформоване емоційно-ціннісне ставлення до процесу та продуктів творчої діяльності, позитивна мотивація досягнень; здатність орієнтуватися в розмаїтті властивостей предметів, розуміти</p>

	<p><i>Сенсорно-пізнавальна, логіко-математична, дослідницька компетентність</i></p> <p>Встановлює залежності між числами натурального ряду, величинами, просторовими ознаками; володіє основними одиницями вимірювання часу, величини. Здатна спрямовувати сенсорні процеси відчуття, сприйняття, увагу на пізнання об'єктів довкілля; диференціювати сенсорні еталони за ознаками форми, величини, кольору, просторового розташування; здатна за допомогою власної сенсорної системи досліджувати предмети й об'єкти дійсного світу, виявляти в них спільне і відмінне; використовувати різні способи обстеження, раціональні прийоми порівняння, набуті у процесі взаємодії з дорослими і однолітками; доцільно, усвідомлено використовувати елементарні математичні знання в знайомих та нових пізнавальних ситуаціях; знаходити різні варіанти розв'язання логіко - математичних завдань; аналізувати, узагальнювати, класифікувати, групувати предмети, об'єкти за ознаками форми, величини, кількості, кольору, здійснювати серіацію, елементарне кодування властивостей та якостей предметів, об'єктів за допомогою символічних позначень; робити висновки та узагальнення, самостійно виправляти помилки, оцінювати результати власної роботи, наполегливо досягати кінцевої мети у розв'язанні логіко-математичних, пошуково-дослідницьких завдань.</p>
--	--

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти у дошкільному підрозділі Комунальної установи Сумський навчально - виховний комплекс №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради визначено зміст і структуру освітнього процесу за інваріантною складовою.

Інваріантна складова змісту дошкільної освіти сформована на державному рівні і є обов'язковою. Інваріантну частину змісту освіти систематизовано відповідно до Базового компонента дошкільної освіти за освітніми лініями: «Ознайомлення із соціумом», «Ознайомлення з природним довкіллям», «Художньо-продуктивна діяльність (музична, образотворча, театральна тощо), «Сенсорний розвиток», «Логіко-математичний розвиток», «Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування», «Здоров'я та фізичний розвиток». Реалізація програми передбачає врахування принципу інтеграції освітніх ліній у відповідності з віковими можливостями і особливостями вихованців.

У закладі забезпечується неперервність змісту освітніх ліній, а також наступність дошкільної та початкової ланок. Виключення з інваріативної частини будь якої з освітніх ліній порушує цілісність розвитку дитини на рівні дошкільної освіти і наступність її в початковій школі.

Організація життєдіяльності дітей з урахуванням освітніх ліній, що включені до інваріативної частини дає змогу забезпечити належний рівень соціально - особистісного розвитку дітей дошкільного віку в структурі неперервної освіти.

Дотримання змісту, взаємозв'язку та логічної послідовності реалізації освітніх ліній Базового компоненту забезпечується та відображається у блочно-тематичному плануванні освітнього процесу.

З метою підвищення якості освітнього процесу в КУ Сумський НВК №16 СМР у 2023/2024 навчальному році в закладі використовуються інноваційні педагогічні технології, а саме:

- елементи методики М. Монтесорі у групі раннього віку, Самонавчальні засоби - матеріали, з якими вихованець працює, наслідуючи педагога, діючи за зразком, а потім самостійно приступає до їхнього виконання. Індивідуалізація розвитку дошкільників реалізується через взаємодію з матеріалами, з урахуванням права вибору дітей, природних потреб та вікових особливостей.

- ІКТ у всіх вікових групах - В результаті впровадження в роботу закладів дошкільної освіти ІКТ можна очікувати такі результати:

1. Підвищення ефективності процесу навчання.
2. Активізація пізнавальної діяльності дітей.
3. Підвищення рівня професійної майстерності педагогів.
4. Виявлення рівня психолого-педагогічної компетенції батьків.
5. Створення єдиного інформаційного середовища.
6. Створення активної, працездатної системи підтримки сімейного виховання, через використання інформаційно – комп'ютерних технологій.
7. Забезпечення активної участі батьків у освітньо-виховному процесі ЗДО.
8. Підвищення педагогічної культури членів родин вихованців.

- технологія ефективного засвоєння інформації А. Г. Чепурного «Мнемотехніка» в середній, молодшій, різновіковій та старшій групах, Заснована на візуальному сприйнятті інформації з подальшим її відтворенням за допомогою зображень. Основний сенс застосування мнемотаблиці для дітей полягає в наступному - для визначення конкретного слова або словосполучення використовується конкретне зображення (картинка), за допомогою якого відбувається схематична замальовка слова. Ретельно вивчаючи представлені зображення, дитина прискореними темпами може запам'ятовувати і відтворювати текстовий матеріал, що допомагає розвивати мову у дошкільнят.

- педагогічна спадщина В. Сухомлинського - Упроваджуючи літературну спадщину В.Сухомлинського в освітній процес дошкільної освіти, педагоги мають ефективні результати, адже навчання дитини це довготривалий процес.

В нашому дошкільному закладі триває робота над літературною спадщиною Сухомлинського.

Основними завданнями щодо формування загальнолюдських моральних якостей та християнських чеснот, що стоять перед батьками та вихователями, є такі:

- Збагачувати наочно – чуттєві уявлення дитини про моральні якості, чесноти та добру поведінку;
- Сприяти розумінню того, яке велике значення має дотримання моральних правил;
- Вчити розрізняти позитивні та негативні вчинки, давати оцінку їм;
- Закріплювати вміння дотримуватися моральних правил в повсякденному житті незалежно від ситуації;
- Узагальнювати й систематизувати уявлення дитини про чуйність, доброзичливість, допомогу тим, хто її потребує, і кому вини під силу її надати;
- Розвивати позитивні емоції і почуття;
- Культивувати навички розуміння внутрішнього стану людини, тобто «пізнання людини серцем».

- ТРВЗ- теорія розв'язання винахідницьких задач у середній групі та групі старшого дошкільного віку, що дозволяє зробити процес навчання привабливим для дітей, змістовним, поєднати здобуття знань з грою.

Основне завдання, що стоїть перед педагогами - навчати дитину розв'язувати проблеми різного рівня складності з використанням винахідницьких завдань. Вихователі навчають дитину виявляти проблеми, з'ясовувати, чому легкі завдання розв'язуються просто, а важкі - складно. Використовують колективні ігри, ігри-заняття, під час яких діти вчаться спостерігати навколишню дійсність, виявляти суперечливі властивості предметів, явищ, шукати відповіді на поставлені питання. Педагог орієнтується на вільний та самостійний вибір дитини - предмета, матеріалу, виду діяльності.

Палички Кюізенера - Велика роль паличок Кюізенера полягає в реалізації принципу наочності, поданні складних абстрактних математичних понять у доступній малюкам формі, в оволодінні способами дій, необхідних для виникнення у дітей елементарних математичних уявлень. Важливі вони для накопичення чуттєвого досвіду, поступового переходу від матеріального до матеріалізованого, від конкретного до абстрактного, для розвитку бажання опанувати числом, рахунком, вимірюванням, найпростішими обчисленнями, вирішення освітніх, виховних, розвиваючих завдань і т.д.

Коректурні таблиці Н. Гавриш -Коректурні таблиці використовуємо як засіб розвитку творчості кожного вихованця. Кожного разу вихователі разом з дітьми можуть знаходити нові педагогічні смисли у використанні таблиці: придумувати нові завдання, встановлювати нові закономірності та зв'язки між елементами таблиці.

Технологія «Су-джок» - Впровадження цієї технології в систему оздоровчої роботи садочку - підвищення захисних сил організму, зменшення захворюваності серед вихованців, активізації психічних процесів, зокрема для концентрації уваги, розвитку мовлення, мислення; відновлення фізичних сил організму та зняття напруги.

Розділ III. Форми організації освітнього процесу

Відповідно до Закону України «Про дошкільну освіту» освітня програма дошкільного підрозділу Комунальної установи Сумський навчально-виховний комплекс №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради визначає мету, завдання освітнього процесу на навчальний рік, а також форми його організації.

Термін навчання:

Навчальний рік у дошкільному підрозділі Комунальної установи Сумський навчально-виховний комплекс №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради починається 1 вересня 2023 року і закінчується 31 травня 2024 року, оздоровчий період (під час якого освітня робота здійснюється відповідно до інструктивно-методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України) - з 1 червня по 31 серпня 2024 року.

Організоване навчання у формі занять проводиться, починаючи з 3-го року життя.

Тривалість занять становить:

- у групі раннього віку - не більше 10 хвилин;
- у молодшій групі - не більше 15 хвилин;
- у середній групі - 20 хвилин;
- у старшій групі - 25 хвилин.

Тривалість перерв між заняттями становить не менш 10 хвилин. Тривалість проведення гурткової роботи - 15-25 хвилин залежно від віку дітей.

З метою досягнення очікуваних результатів навчання (набуття компетентностей) у 2023/2024 навчальному році педагогами закладу будуть проводитися різні форми організації освітнього процесу, у тому числі заняття різних типів.

Для якісної організації освітнього процесу проводяться такі заняття (за типами):

- фронтальні, колективні (з усіма дітьми групи);
- групові (10-12 дітей);
- індивідуально-групові (4-6 дітей);
- індивідуальні (1-4 дитини).

За дидактичними цілями у всіх вікових групах організуються такі види занять:

- заняття із засвоєння дітьми нових знань;
- заняття із закріплення і систематизації досвіду дітей;
- контрольні заняття.

За специфікою поєднання змісту та форм роботи в межах заняття проводяться такі заняття:

• **інтегровані;**

Інтеграція сприяє значному скороченню організованих форм навчальної діяльності (занять) та істотно знижує навчальне навантаження на дітей.

Освітня діяльність у групах планується як у I-й, так і у II-й половині дня відповідно до розкладу занять на тиждень. У другій половині дня можуть плануватися заняття з художньо-продуктивної та діяльності та фізичного розвитку. Весь освітній процес організовується диференційовано з урахуванням віку і індивідуальних особливостей дітей.

На час воєнного стану складено орієнтовний розклад занять за змішаною формою (дистанційно або очно в присутності батьків) з обмеженням часу перебування в закладі освіти.

У Комунальній установі Сумський навчально-виховний комплекс №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради планування освітнього процесу здійснюється за режимними моментами та блочно-тематичним принципом, що забезпечує змістовну цілісність, системність, послідовність, ускладнення та повторення програмного матеріалу.

Безперервна безпосередньо освітня діяльність в групах планується як в першій так і в другій половині дня відповідно до розкладу занять на тиждень. В другій половині дня плануються заняття з художньо-продуктивної діяльності. Весь освітній процес організовується диференційовано з урахуванням віку і індивідуальних особливостей дітей.

Максимально допустима кількість занять у першій половині дня у групі раннього віку не перевищує двох занять, молодшій та різновіковій (середньо – старшій) групах не перевищує двох, у старшій – трьох організованих навчальних занять. У середині та наприкінці занять, що потребують високого інтелектуального напруження чи статичної пози дітей, проводяться фізкультурні хвилини. Заняття, які потребують підвищеної пізнавальної активності, проводяться переважно в першу половину дня та у дні з високою працездатністю. Такі заняття поєднуються та чергуються із заняттями з музичного виховання та фізкультури.

Тип заняття обирає та уточнює вихователь самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених в освітніх програмах.

Рівномірно розподіляються види активності за основними видами діяльності протягом дня в залежності від бажань та інтересу дітей. Окрім спеціально організованої освітньої діяльності передбачається самостійна діяльність дітей:

- ігри (дидактичні, сюжетно-рольові, рухливі, театралізовані, ігри з піском та водою та ін.);
- спостереження;
- пошуково-дослідницька діяльність;
- самостійна художня діяльність
- тощо.

За окремим планом вихователі здійснюють індивідуальну роботу з дітьми.

Фізичне виховання дітей передбачає проведення фізкультурно - оздоровчих заходів:

- ранкової гімнастики;
- гімнастики пробудження;
- занять фізичною культурою;
- рухливих ігор та ігор спортивного характеру;
- загартування;
- фізкультурних хвилинок під час занять;
- фізкультурних пауз між заняттями;
- фізкультурних комплексів під час денної прогулянки (пішохідний перехід).

Організоване навчання у формі фізкультурних занять проводиться з раннього віку.

З метою реалізації варіативної складової Базового компонента дошкільної освіти у ЗДО проводиться гурткова робота за інтересами дітей.

Її мета: задовольняти потреби й зацікавленості дитини до певного виду діяльності.

Після припинення дії режиму воєнного стану у 2023/2024 навчальному році будуть працювати гуртки для дітей дошкільного віку:

- «Маленькі дослідники» - керівник: вихователь молодшої групи Головань Н.В.,
- «Нетрадиційні засоби малювання» - керівник: вихователь молодшої групи Рудецька О.О.,
- Гурток з хореографії «Джерельце» - керівник: музичний керівник Карпенко С.А.,
- «Талановиті пальчики» - керівник: вихователь старшої групи Никонець Л.О.,
- «Чарівні рученята» - керівник: вихователь середньої групи Сова М.Л.,

Заняття в гуртках (додаткові освітні послуги на вибір батьків) проводяться на безоплатній основі у II половину дня, після денного сну. Тривалість проведення гурткової роботи - 20-30 хвилин.

Вищезазначені форми організації освітнього процесу в дошкільному підрозділі реалізуються в рамках:

- плану роботи закладу КУ Сумський НВК №16 СМР на 2023/2024 навчальний рік;
- режиму роботи огруп та закладу освіти.

За окремим планом у дошкільному підрозділі закладу освіти організовується **літнє оздоровлення дітей**, під час якого освітній процес організовується за тематичними тижнями.

Під час літнього періоду освітній процес організовується в наступних формах:

- ранкова гімнастика та гімнастика пробудження;
- дозований біг, ходьба по траві, піску, по «доріжці здоров'я», обливання ніг прохолодною водою;
- рухливі та спортивні ігри;
- процедури прийняття сонячних та повітряних ванн;
- екскурсії, цільові прогулянки;
- продуктивні види діяльності;
- ігри з водою, піском;
- конструкторські та творчі ігри;
- пошуково-дослідницька діяльність;
- організація трудової діяльності;
- літературні розваги, конкурси малюнків;
- змагання, різноманітні конкурси, естафети

Організація проведення освітнього процесу в інклюзивних групах здійснюється згідно освітньої програми.

Головним завданням якої є:

1. Корекційно - відновлювальна робота.
2. Виховання і освіта дітей з урахуваннями особливостей їх психофізичного розвитку.
3. Опанування дитиною системи прийомів адаптивної поведінки, що забезпечує успішність її соціалізації.
4. Батьківська компетентність щодо соціалізації дитини з особливими потребами.
5. Досягнення дитиною достатнього рівня освіченості, включення її у соціально активну діяльність, забезпечення знань, вмінь та навичок, рис характеру, які допоможуть їй адаптуватися в соціумі.

Для забезпечення повноцінної роботи в групі створена система взаємозв'язку: вихователів, асистента вихователя, практичного психолога, інструктора з фізичного виховання, музичного керівника, помічника вихователя та батьки вихованців.

Напрямки роботи:

- зміцнення здоров'я;
- розвиток і формування особистості;
- забезпечення соціально - психологічної реабілітації та адаптації дитини шляхом спеціально організованого навчально - виховного процесу у комплексі з корекційно-відновлювальною роботою;
- партнерські відносини між колективом дошкільного підрозділу та батьками.

Вчителем - дефектологом, вчителем - логопедом, практичним психологом, вихователями в інклюзивних групах для дітей з особливими освітніми потребами проводяться корекційні заняття, які мають єдину корекційно - розвивальну спрямованість.

Робота з батьками або особами, які їх замінюють і дітьми (віком від 3 до 5 років) проводиться підгрупами та індивідуально за річним планом роботи. Організація психолого-педагогічної допомоги батькам або особам, які їх замінюють, будується на основі інтеграції діяльності спеціалістів: вихователів, практичного психолога, медичного працівника.

Розділ IV. Опис та система внутрішнього забезпечення якості освіти.

Відповідно до ст. 41 Закону України «Про освіту» у дошкільному підрозділі Комунальної установи Сумський навчально - виховний комплекс №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради сформовано систему внутрішнього забезпечення якості освіти. У рамках зазначеної системи у 2023/2024 навчальному році будуть здійснені заходи щодо визначення стану забезпечення якості освітнього процесу.

Стаття 41 Закону України «Про освіту» включає:

- політики та процедури забезпечення якості освіти;
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;
- створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування.

Згідно зі статтею 20 Закону України «Про дошкільну освіту» педагогічна рада закладу дошкільної освіти формує систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, зокрема систему та механізми забезпечення академічної доброчесності.

Внутрішня система забезпечення якості освіти створюється відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України, Державної служби якості освіти України з урахуванням: цілей та пріоритетів розвитку закладу дошкільної освіти; типу закладу, місцезнаходження, умов діяльності.

До розбудови внутрішньої системи якості освіти залучаються усі учасники освітнього процесу.

Рекомендації щодо створення внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Мета внутрішньої системи забезпечення якості освіти: постійне та послідовне підвищення якості освіти на основі відстеження динаміки показників освітньої діяльності та освітніх процесів у дошкільному підрозділі закладу освіти.

Завдання внутрішньої системи забезпечення якості освіти:

1. Визначення пріоритетних напрямів та показників для оцінювання освітньої діяльності, управлінських процесів у дошкільному підрозділі закладу освіти.

2. Здійснення вимірювання показників освітньої діяльності та управлінських процесів у дошкільному підрозділі закладу освіти та оцінка їх динаміки.

3. Визначення шляхів підвищення якості освіти за результатами оцінювання показників освітньої діяльності та освітніх процесів.

4. Надання допомоги учасникам освітнього процесу щодо підвищення якості освіти.

Напрями, показники, методу збору інформації для оцінювання якості освітньої діяльності та управлінських процесів у дошкільному підрозділі закладу освіти.

Напрями, показники для оцінювання освітніх і управлінських процесів у дошкільному підрозділі закладу освіти визначаються за результатами аналізу діяльності закладу освіти за минулий навчальний рік та анкетування педагогічних працівників, батьків вихованців щодо якості провадження освітньої діяльності в дошкільному підрозділі закладу освіти.

Методами збору інформації для оцінювання якості освітньої діяльності та управлінських процесів у дошкільному підрозділі закладу освіти є: вивчення документації, спостереження, опитування (анкетування, інтерв'ювання) усіх учасників освітнього процесу (педагогічних працівників, дітей, батьків вихованців) та спостереження за дітьми в різних видах діяльності. А також медико-педагогічний контроль за фізичним та розумовим розвитком та станом здоров'я дітей на заняттях з фізкультури (система медичних і педагогічних спостережень, аналіз ефективності використання засобів і методів фізичного виховання).

Зміни та доповнення до напрямів, показників, методів збору інформації для оцінювання якості освітньої діяльності й управлінських процесів у дошкільному підрозділі закладу освіти схвалюються відповідним рішенням педагогічної ради та затверджуються наказом керівника закладу.

Орієнтовні напрями, показники, методу збору інформації для оцінювання якості освітньої діяльності та управлінських процесів у ЗДО

Напрямок оцінювання	Показники	Методи збору інформації
Освітнє середовище	Забезпечення дошкільного підрозділу закладу освіти (спортивного, музичного залів, груп) обладнанням відповідно до Типового переліку	Спостереження
	Забезпечення навчально-наочними посібниками та іграшками відповідно до Типового переліку	Спостереження
	Стан території та приміщень. Відповідність санітарно-гігієнічним вимогам до Типового переліку	Спостереження, вивчення документації
	Дотримання вимог безпеки життєдіяльності вихованців та	Спостереження, вивчення документації

	охорони праці працівників	
	Створення умов для дітей з особливими потребами	Спостереження, вивчення документації
Освітня діяльність	Якість планування в дошкільному підрозділі закладу освіти	Вивчення документації
	Діяльність керівника дошкільного підрозділу закладу освіти	Опитування, вивчення документації
	Система внутрішнього моніторингу	Вивчення документації
	Організація та здійснення освітнього процесу в дошкільному підрозділі закладу освіти	Спостереження вивчення документації
	Рівень реалізації компетентнісного підходу	Спостереження, вивчення документації
	Діяльність вихователя	Спостереження, вивчення документації
	Організація та здійснення методичної роботи	Вивчення документації
	Співпраця з батьками вихованців	Опитування, вивчення документації
Результати освітньої діяльності	Рівень засвоєння вихованцями старших груп вимог БКДО за освітніми лініями	Спостереження

Основні політики забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в дошкільному підрозділі закладу освіти.

Основними політиками забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в дошкільному підрозділі закладу освіти є:

- забезпечення публічної інформації про діяльність закладу освіти (ст. 30 Закону України «Про освіту»);
- дотримання принципів академічної доброчесності у діяльності педагогічних працівників (ст. 42 Закону України «Про освіту»);
- запобігання та протидія булінгу (цькуванню);
- створення умов щодо професійного зростання педагогічних працівників (постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (зі змінами).

Основні процедури вивчення якості освітньої діяльності в дошкільному підрозділі закладу освіти

Основними процедурами вивчення якості освітньої діяльності в дошкільному підрозділі закладу освіти визначено:

- відстеження рівня розвитку дітей старшого дошкільного віку відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти;
- внутрішній моніторинг якості освіти;
- самооцінювання освітньої діяльності.

Відстеження рівня розвитку дітей старшого дошкільного віку здійснюється відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти. У якості інструментарію використовуються карти спостереження. Для забезпечення об'єктивності та достовірності даних важливо дотримуватись

принципів академічної доброчесності, у тому числі справедливого оцінювання.

Внутрішній моніторинг якості освіти здійснюється відповідно до статті 48 Закону України «Про освіту», наказу Міністерства освіти і науки України від 16.01.2020 № 54 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти». Для проведення внутрішнього моніторингу розробляється відповідна програма.

Самооцінювання освітньої діяльності включає:

- самооцінку показників освітньої діяльності та управлінських процесів;
- оцінювання педагогічними працівниками своєї діяльності.

Очікувані результати щодо реалізації системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

1. Отримання об'єктивних даних про якість освітньої діяльності та управлінських процесів у дошкільному підрозділі закладу освіти.
2. Підвищення якості освіти в дошкільному підрозділі закладу освіти на основі прийняття ефективних управлінських рішень.
3. Створення атмосфери довіри в дошкільному підрозділі закладу освіти серед педагогічних працівників та батьків вихованців.

Висока якість дошкільної освіти буде забезпечена спільними зусиллями управлінської та методичної служби, педагогів та батьків, діяльність яких націлена на досягнення оптимальних результатів освітньої роботи з дітьми раннього і дошкільного віку, наступності у реалізації як навчальних, так і основних виховних завдань.

Виконання Освітньої програми дасть змогу:

- удосконалити організацію освітнього процесу в закладі з метою забезпечення ефективної реалізації завдань державного стандарту;
- забезпечити формування у дітей дошкільного віку мотивації до навчальної діяльності та саморозвитку;
- створити умови для якісного соціально - емоційного розвитку дитини старшого дошкільного віку як запоруки успішної самореалізації на наступному етапі життя в початковій ланці школи;
- забезпечити компетентнісний підхід до освітнього процесу;
- розширити спектр додаткових освітніх послуг;
- забезпечити збереження психічного здоров'я дітей раннього та передшкільного віку;
- задовольнити освітньо-культурні потреби здобувачів освіти;
- удосконалити систему підвищення професійної майстерності педагогів, надаючи пріоритет самоосвіті;
- упровадження в освітню практику сучасних інформаційних і комунікаційних технологій;
- упровадження ефективних технологій співпраці з батьками в практиці психолого-педагогічного партнерства;
- використання сучасних освітніх технологій у роботі з дітьми.

Дошкільний підрозділ Комунальної установи Сумський навчально - виховний комплекс №16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради повністю укомплектований педагогічними кадрами та обслуговуючим персоналом. Педагогічні кадри мають повну вищу, неповну вищу, базову освіту за відповідною спеціальністю. *

Загальна кількість працівників складає 23 особи, з них: 12 педагогічних працівників, 1 медичний працівник, 9 осіб обслуговуючого персоналу та 2 асистента вихователя.

Усі приміщення дошкільного підрозділу відповідають санітарно-гігієнічним нормативам та сучасним вимогам.

Освітнє середовище закладу наповнене відповідно до «Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 19.12.2017 р. № 1633.

Безпечність умов у закладі створено відповідно до вимог листа Міністерства освіти і науки України від 14.02.2019 р. № 1/11-1491 «Щодо організації роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти».

Розділ V. Інструменти проведення моніторингу освітнього процесу

Результати освітньої діяльності педагогів закладу з формування у дітей компетентностей будуть визначатись шляхом проведення моніторингових досліджень.

Прогнозований результат Освітньої програми

Для вихованців і батьків:

- будуть створені умови для повноцінного особистісного росту дитини;
- міцний стан здоров'я дітей буде сприяти підвищенню якості їх освіти;
- забезпечення індивідуального педагогічного та психологічного супроводу для кожної дитини;
- залучення батьків до освітнього процесу, узгодженість та співпраця з батьками для успішного розвитку дітей;
- підвищення батьківської компетентності щодо виховання і розвитку здорової, соціально адаптованої та всебічно розвиненої дитини дошкільника;
- якість сформованості ключових компетентностей буде сприяти успішному навчанню дитини в школі;
- система додаткової освіти доступна і якісна.

Для педагогів:

- кожному педагогу буде надана можливість для підвищення професійної майстерності;
- кваліфікація педагогів дозволить забезпечити сформованість ключових компетентностей дошкільника;
- буде подальший розвиток умов для успішного освоєння педагогічних технологій;

- підтримка інноваційної діяльності.

Мета моніторингу - виявлення ступеня відповідності результатів діяльності дошкільного підрозділу стандартам і вимогам дошкільної освіти.

Завдання моніторингу:

- безперервно спостерігати за динамікою розвитку дітей дошкільного підрозділу, своєчасно виявляти зміни і ті фактори, які викликають ці зміни;
- здійснювати тактичне і стратегічне прогнозування розвитку найважливіших процесів у дошкільному навчальному закладі;
- підвищувати мотивацію співробітників в галузі забезпечення якості освітніх послуг;
- залучати батьківську громадськість в процес поліпшення якості освіти дошкільного підрозділу.

№	Заходи	Мета	Термін виконання
1.	Педагогічна діагностика (обстеження) особливості розвитку дітей .	Вивчення рівня розвитку дітей у різних сферах життєдіяльності за освітніми лініями у групах загального розвитку та інклюзивних групах.	Вересень 2023р., травень 2024р.
		Відстеження результатів освітньої роботи для дітей низького і нижче середнього рівня розвитку.	Січень 2023р. (у разі необхідності)
		Виявлення рівня реалізації завдань програми.	II половина квітня 2023р.
		Визначення рівня шкільної зрілості в старших групах.	
2.	Проведення підсумкових занять, індивідуальних бесід з дошкільниками.	Визначення рівня розвитку дітей, їх обізнаності у сферах життєдіяльності, визначення проміжних результатів.	1 раз на квартал
3.	Аналіз планів освітньої роботи з дітьми.	Виявлення стану виконання державних вимог дошкільної освіти.	Щотижнево
4.	Анкетування, тестування педагогів, батьків.	Отримання різноманітного емпіричного матеріалу про необхідні аспекти діяльності педагогів, батьків.	За потребою, протягом року.
5.	Педагогічна діагностика професійної діяльності педагогів.	Визначення рівня професійної компетентності педагогів.	Вересень 2023р., Квітень 2024р.
6.	Моніторинг стану здоров'я дітей.	Визначення груп здоров'я за підсумками поглибленого медичного огляду.	Вересень 2023р., Квітень 2024р.
7.	Моніторинг стану захворюваності дітей та відвідування дошкільного закладу.	Визначення індексу здоров'я дошкільників.	1 раз на місяць, 1 раз на квартал

8.	Моніторинг фізичного розвитку дітей.	Виявлення ефективності розвитку фізичних якостей дітей.	Вересень 2023р., Квітень 2024.
9.	Педагогічний аналіз діяльності дошкільного підрозділу за навчальний рік.	Виявлення недоліків та прогнозування вирішення проблем.	Травень 2024р., Серпень 2024р.